

Переможці смерті

Ветерани Великої Вітчизняної війни протоіерей Володимир Рибальченко, монахиня Антонія (Жартовська), протоіерей Петро Остапенко. 1980-ті роки.

...Ім посміхалися сонце й небо, їм шелестіли листям тополі, їм вклонялися з-за хмар до землі птахи, коли вони крокували теплим курним асфальтом під музику Пам'яті. Вона звучала в їхніх серцях, і ніхто не збивався з ритму. А ми чули тишу, шурхіт кроків і густий дзвін нагород на грудях... Ш-ш-ш... Дзень-дзелень-дзень... Ш-ш-ш... Дзень-дзелень-дзень...

Так було довго, аж доки не кінчалися колони бойових ветеранів.

Так було довго, щороку в День Перемоги, і здавалося, що так буде завжди. Але рідшали колони, а очі й кроки ставали не такими бадьорими. Постаріли тополі, й тепер лише вітер пам'яті навіює переможну мелодію бойових орденів і медалей.

Травень 1945 року. Травень Перемоги, радості і сліз... Як це було давно. І не в моєму житті.

Хоча чи так уже й не в моєму? Адже хіба життя моїх батьків і дідів — моєї сім'ї, мого народу — так недосажно віддалене від мого? Хіба ця відстань не сполучається любов'ю?

І поняття часу — давно-недавно — доволі відносне. У Бога один день — як вічність, і вічність — як один день. Ну що таке сімдесят років у вимірі історії людства? І навіть для людини

ця міра земного життя — хай зрідка — виростає за межі «середньоприйнятого».

А відтак історія мого народу, біль і радість мого народу, Перемога мого народу мають бути і моїми. Не дай Боже бути невдячним онуком-правнуком, зректися жертвовного подвигу діда-прадіда, звершеного заради мого життя.

Через сім десятиліть після Великої Вітчизняної війни за шкільними партами не пишуть творів про Велику Перемогу і великотрудний до неї шлях. Нинішнім дітям ближчі бетмени і спайдермени. Захисники Вітчизни — не їхні герої. Бо їх цьому не вчили. І для них це сива давнина. Хоча варто відкрити сімейний альбом — і молоді очі прадіда заглянуть у дитячу душу, й у ній обов'язково зазвучить досі невідома струнка — бажання дізнатися про свій рід, у якому є ким пишатися і за ким уболівати.

Рік 1927 — останній рік призову на Велику Вітчизняну війну. «Наймолодшим» ветеранам тепер 88. Фронтовики справляють незабутнє враження: на дев'ятому і десятому десятку літ стрункі, підтягнуті, внутрішньо піднесені, молоді душою, з ясною пам'яттю. Так, ноги не хочуть бігти, зір підводить, хвороби

долають. І все ж, виходить, це не головне. Вони не байдужі, вони вміють по-справжньому дружити, і це перевірено боями і роками, вони життєлюбні, бо знають ціну життя, вони вміють радіти, в їхній шкалі цінностей чорне й біле не переплуталися під впливом моральних та історичних новотворів, вони не бояться говорити те, що думають, вдячні всім, хто працює на благо народу, й не дозволяють відчаю охопити душу. Відтиснені з активного життя не тільки нездоров'ям, а й прагматичністю покоління своїх онуків, позбавлені уваги суспільства, ці сивочолі лицарі духу систематично збираються, спілкуються, провідують, підтримують один одного.

Мимоволі задумуєшся: до кого з нас прийшла старість?..

Сімдесят повоєнних років не зітерли воєнних спогадів з аркушів прожитого. Біль, страх, втрати, виснаження, що судомили саме ество людське, кохання на все життя, що здійсало над зорі, тиша — така тиша, яка буває тільки на війні, між боями, — всотані навіки, розчинені в утробі, як кисень у крові, й уже не віддільні від неї.

Тільки як про це розкажеш?..
І як про це забудеш?..

Закінчення на с. 10–11.

У номері:

День минулий, день
прийдешній...

Звання «Почесний громадянин
міста Комсомольська» як привід
для розмови з Владикою

с. 8

Запрошення на свято
віри

Про значення Вознесіння
Господнього

с. 12

Пам'яті єпископа
Илариона (Юшенова)

К прославленню святителя

с. 13

Отец Григорий
и поругання святыня

Как посещение кладбища
на Радоницу стало шагом
к открытию

с. 15

«Збудувавши
в селі нову церкву,
ми згуртуємо людей,
і зійде Божа благодать»

Відродити духовне життя вирішила
громада села Водяна Балка
Диканського району

с. 16

**ПРОСИМО
ВАШИХ ПОЖЕРТВ
НА БУДІВНИЦТВО
ВОСКРЕСЕНСЬКОГО
КАФЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ
МІСТА ПОЛТАВИ**

Р/с 26004054616894
в филиале Полтавского
регионального управления
Приватбанка
МФО 331401, код 26304890

Сердечно
дякуємо всім
відомим
і не відомим
благодійникам!

У Спасо-Преображенському Мгарському монастирі звершено чернечий постриг

✠ У суботу 21 березня, після всеношної напередодні четвертої неділі Велико-го посту, в Мгарській обителі відбувся чернечий постриг. Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип, священноархімандрит Мгарського монастиря, в Спасо-Преображенському соборі звершив постриг у рясу та камілавку послушників Миколая Лозовського, Володимира Семака, Григорія Ксифоса з нареченням імен відповідно Серафим, Віссаріон, Гурій.

Преподобний Іоанн Лествичник так визначає сутність ченця: «Чернець — це той, хто дотримується самих лише Божих слів та заповідей повсякчас у всякому місці й справі». Іншими словами, чернече життя — це Євангельське життя, як, власне, й розуміли його перші ченці. А постриг — ніби друге хрещення, в якому людина перероджується й оновлюється. На знак оновлення вона позбувається свого вбрання і приймає нове облачення перед Святим Євангелієм як від руки Самого Господа. Тепер їй належить зректися своєї волі, відмовитися від житейських насолод, вмерти душою і тілом для гріха й оживити їх для Бога.

У несенні цього нелегкого, але благодатного чернечого хреста Владика побажав інокам-новопостриженикам духовного зростання й духовної сили.

Неділя 4-та Великого посту. 40 мучеників Севастійських

✠ У неділю 4-ту Великого посту, день пам'яті преподобного Іоанна Лествичника та 40 мучеників Севастійських, 22 березня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Спасо-Преображенському соборі Мгарського монастиря.

Біля святих воріт обителі Владика зустрічали насельники монастиря та духовенство.

Після Євангельського читання проповідь на тему недільного Євангелія виголосив ієромонах Вікентій (Залюбовський).

За Божественною літургією святителя Василя Великого митрополит Филип звершив хіротонію у сан пресвітера випускника Полтавської Місіонерської Духовної семінарії диякона Віталія Фазана.

По завершенні літургії намісник обителі Високопреосвященніший митрополит Филип закликав присутніх до сугубої молитви за мир в Україні та вручив ордени Української Православної Церкви директору міської телекомпанії «Лубни» Олександру Миколайовичу Черевку, заступнику Лубенсько-Оржицького військового комісара Ігорю Миколайовичу Черевку.

Після богослужіння відбувся древній чернечий чин про панагію.

Єпархіальна хроніка

22 березня мешканці міста Кобеляк віддали останню шану загиблому поблизу селища Станиця Луганська в Луганській області 33-річному солдату Віктору Бабенку. Проводи в останню путь були зворушливими і водночас урочистими: на його честь звучав гімн і було здійснено залпи холостими патронами.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, чин похоронної відправи відслужив благочинний 5-го Кобеляцького благочиння протоієрей Василій Сверлович у співслужінні настоятеля Свято-Покровського храму Кобеляк протоієрея Георгія Момота, клірика Свято-Миколаївського храму ієрея Димитрія Кривенка.

Поховали Віктора Бабенка на міському кладовищі. Вічна йому пам'ять!

26 березня, у четвер п'ятої седмиці Великого посту, в Полтавській Місіонерській Духовній семінарії відбулися спільні Сповідь і Причастя Святих Христових Таїн. Богослужіння в храмі Трьох святих очолював духовник семінарії протоієрей Георгій Граб. Йому співслужили віце-ректор семінарії архімандрит Веніамін (Погребной), проректор з виховної роботи протоієрей Ростислав Денисюк і викладачі у священному сані.

Напередодні увечері, згідно з богослужбовим уставом, було відправлено утрєню з читанням Великою покаянного канону преподобного Андрія Критського. За богослужінням, що в народній традиції має назву «Маріїне стояння», було прочитано життє преподобної Марії Єгипетської — зразок істинного покаяння, боротьби з гріхом і приклад невимовного милосердя Божого. Марія

Єгипетська з безодні пороку піднялась шляхом покаяння на таку висоту досконалості й святості, що уподібнилася безтілесним ангелам.

По закінченні літургії духовник семінарії протоієрей Георгій Граб звернувся до присутніх у храмі зі словом настанови, після чого причасники Святих Таїн Христових піднесли подячні молитви.

28 березня в Трьохсвятительському храмі Полтавської Місіонерської Духовної семінарії відбувся чернечий постриг завідуючої регентським відділенням інокіні Сусанні (Калічиної) з нареченням імені на честь мучениці Софії. З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, чин чернечого постригу звершив віце-ректор семінарії архімандрит Веніамін (Погребной).

Духовним наставником монахині Софії став намісник чоловічого монастиря Різдва Пресвятої Богородиці в Черкасах архімандрит Іоанн (Вахнюк).

Звертаючись до новопостриженої монахині, отець віце-ректор сказав: «Я знаю, що цей день був для Вас, матушко, довгоочікуваним. І тому труд, який Ви несли, був по-своєму чернечим. Я не дарма дав Вам таку святу покровительку — мученицю Софію. За словами митрополита Антонія Сурозького, у молодості ми палаємо, ми віддаємо всі фізичні сили; у зрілому віці нам залишається наша мудрість, якою ми можемо зігрівати, бути світлом для інших. Господь провів Вас саме таким шляхом. У молодості Ви віддавали свої сили на терені світських трудів, а потім прийшли працювати на ниву церковну. В ній Ви залишилися і зростали. У Вас був справді

період горіння, а тепер настав період, коли Вам фізично тяжко працювати руками, і для нас Ви лишаєтесь світлом... Пам'ять святої мучениці Софії 1 жовтня. У цей день в Європі розпочинається навчальний рік. Хай свята мучениця Софія покровительствує Вам, бо Ви все своє життя віддали навчанню світських дітей, а найсвітлішу, найпродуктивнішу частину життя Ви віддали нам...»

Привітав монахиню Софію з прийняттям ангельського образу її духовник архімандрит Іоанн. Отець Іоанн пригадав шлях, яким матушка пройшла від початку свого служіння Церкві Христовій до чернечого постригу, та побажав Божої допомоги і благодаті на обраному шляху.

На завершення всі присутні привітали монахиню Софію та побажали їй спасіння у Господі.

Митрополит Филип привітав завідувачу канцелярією єпархіального управління з ювілеєм

✙ У Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії 26 березня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у присутності співробітників управління єпархії привітав завідувачу канцелярією Інну Володимирівну Ткачук з ювілеєм.

У благословення за багаторічні труди на благо Святої Церкви Високопреосвященніший Владика подарував Інні Володимирівні ікону Пресвятої Богородиці і букет троянд.

Привітали зі знаменною датою Інну Володимирівну і співробітники єпархії.

Чернечий постриг у Свято-Троїцькому Велико-Будищанському монастирі

✙ Велико-Будищанський монастир отримав свою назву в першій половині XVIII століття від найближчого поселення Великі Будищі (нині Диканського району Полтавської області). Спочатку іменувався Велико-Будищанським Преображенським, а з 1887 року — Свято-Троїцьким. До закриття у 1922 році радянською владою в обителі було близько 700 сестер.

Відновлюється діяльність монастиря з 2008 року як Троїцького Велико-Будищанського жіночого скиту Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря. 20 липня 2012 року Священний Синод благословив відкриття

(відродження) Свято-Троїцького Велико-Будищанського жіночого монастиря в селі Писаревщина Диканського району.

Цього року в п'ятницю п'ятої седмиці Великого посту, 27 березня, у Велико-Будищанському жіночому монастирі відбувся перший у новій історії обителі чернечий постриг. Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у Свято-Троїцькому храмі обителі звершив постриг інокіні Нонни (Явтушенко) у чернецтво зі збереженням імені, послушниць Світлани Волошиної та Ніки Бельги в рясу та камилавку з нареченням імен відповідно Тавіфа і Назарія.

У Хрестовоздвиженському монастирі Полтави відбувся чернечий постриг

✙ У суботу, напередодні п'ятої неділі Великого посту, 28 березня, у Полтавському Хрестовоздвиженському жіночому монастирі відбувся чернечий постриг.

Після всеношного бдіння Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у соборі обителі звершив постриг у малий ангельський чин (мантію) благочинної монастиря інокіні Ангеліні (Дмитренко), регента монастирського хору інокіні Анастасії (Лихолобової) із залишенням імен і церковниці храмів обителі інокіні Іраїди (Дюкарьової) з нареченням імені Соломія на честь святої Мироносиці. У рясу й камилавку були пострижені послушниця Ірина Миколаївна Коновалова з нареченням імені Варфоломія і Тамара Іванівна Вісич з нареченням імені Євгенія.

Восприємницею при постригу стала настоятелька обителі ігуменья Сергія (Алексєєнко).

Єпархіальна хроніка

28 березня Полтавську Місіонерську Духовну семінарію відвідала група вихованців художньої студії Духовно-просвітницького центру Свято-Миколаївського архієрейського подвір'я Комсомольська з батьками. Очолила групу керівник студії Тетяна Дмитрівна Беґейма.

Завідувач іконописним відділенням семінарії Сергій Іванович Горбань ознайомив гостей з розписом семінарських храмів — Трьох святителів і преподобного Нестора Літописця, а також провів екскурсію навчальними аудиторіями іконописного відділення й розповів про особливості навчання іконописців.

6 квітня в Комсомольську прощались з рядовим військової частини польової пошти 2603 Збройних сил України Сергієм Миколайовичем Гирманом, який загинув у лютому під Дебальцевим. На 33-му році обірвалося життя Сергія.

У мирний час він працював на БАТ «Полтавський ГЗК» в СПУ слюсарем-ремонтником, виховував двох дітей.

Біля Свято-Миколаївського собору відбулася церемонія прощання з військовослужбовцем. Провести в останню путь Сергія прийшли рідні, друзі, товариші-військовослужбовці, представники влади, співробітники Полтавського ГЗК.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, чин погребіння звершив благочинний 4-го Комсомольського благочиння ключар Свято-Миколаївського собору архієрейського подвір'я протоієрей Георгій Граб у співслужінні духовенства благочиння. За спокій душі загиблого також молились віце-ректор архімандрит Веніамін (Погребной), викладачі та студенти Полтавської Місіонерської Духовної семінарії.

Піснеспіви богослужіння виконав чоловічий хор семінарії під керівництвом диякона Бориса Лебедева.

По завершенні відправи отець Георгій звернувся до вірян із напутнім словом, зазначивши зокрема, що лише надія на Воскреслого Господа Ісуса Христа може втамувати біль та залікувати рану втрати сина, батька, чоловіка.

На кладовищі до рідних загиблого та всіх, хто прийшов провести його в останню путь, зі словами співчуття звернулись Комсомольський міський голова Сергій Супрун, Дмитрівський сільський голова Антоніна Прядко, перший заступник голови правління БАТ «Полтавський ГЗК» Володимир Іванов, командир 40-го батальйону, Герой України підполковник Віктор Почерняєв. На честь військовослужбовця пролунав трикратний залп.

Поховали Сергія Гирмана на кладовищі у селі Кияшки Кременчуцького району.

7 квітня, у свято Благовіщення Пресвятої Богородиці, у храмах міста Комсомольська: Свято-Миколаївському соборі, Трьохсвятительському храмі та храмі блаженної Ксенії Петербурзької — відбулися урочисті богослужіння.

У Трьохсвятительському храмі Полтавської Місіонерської Духовної семінарії богослужіння очолив віце-ректор архімандрит Веніамін (Погребной) у співслужінні викладачів семінарії у священному сані.

Напередодні свята Христового Воскресіння вихованці приватної школи «Паросток» провідали мешканців геріатричного пансіонату в селі Горбанівка під Полтавою. Діти привітали стареньких з наступаючим святом та

подарували їм пасочки, які випікали власноруч.

Саме для дідусів та бабусь діти старанно готували подарунки. Загалом було випечено 241 пасочку, їх освятив клірик Свято-Андріївського храму протоієрей Віталій Хільченко.

Для вихованців школи це не перша акція, а традиція, започаткована дев'ять років тому. Щороку школярі з 1 по 10 клас у спеціально виділений час займаються цією важливою та доброю справою. Адже паросток добра необхідно плекати та розвивати із самого дитинства. Продукти для приготування дітям надають благодійники. І щороку учні школи приїжджають до храму за благословенням священника та привозять паски для освячення.

Після освячення учні 4–10 класів, вчителі та благодійники понесли гостинці до пансіонату, де кожен мав змогу подарувати краплинку уваги стареньким.

Літургія архієрейським чином у Свято-Миколаївському храмі Машівки

✙ У п'яту неділю Великого посту, 29 березня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Свято-Миколаївському храмі селища Машівка. Перед входом до Свято-Миколаївського храму Високопреосвященнішого Владика хлібом-сіллю зустріли маленькі прихожани в українському вбранні.

Божественну літургію Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив у співслужінні секретаря єпархії протоієрея Михаїла Волощука, благочинного Машівського округу протоієрея Анатолія Чулея та духовенства благочиння.

Після Євангелія недільну проповідь виголосив протоієрей Любомир Лозюк.

У цей день до Причастя Святих Дарів Тіла і Крові Христових приступила велика кількість маленьких та дорослих богомольців.

По завершенню Божественної літургії Владика звернувся до вірян із проханням молитися за мир в Україні та примноження любові, побажав усім мирного неба та милостей Господніх. На молитовну загдку Владика благословив присутніх іконками та закликав Боже благословення на всіх жителів селища.

Всеношне бдіння напередодні Вербної неділі

✙ Напередодні дванадцятого свята Входу Господнього в Єрусалим, 4 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив всеношне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави.

Його Високопреосвященству співслужило духовенство кафедрального собору.

Після Євангельського читання на утрени Владика звершив чин освячення гілок верби, після цього помазав віруючих святым елеєм.

За свідченням усіх чотирьох євангелістів, за кілька днів до Хресних страждань

Ісус Христос увійшов у Єрусалим. Чисельні паломники, які знали про воскресення Лазаря та інші чудеса, звершені Спасителем, зустрічали Його як царя. На знак великої пошани до Христа люди постилали на дорогу свій одяг та пальмові гілки, вітаючи Господа: «Осанна! Благословенний, хто йде в ім'я Господнє, Цар Ізраїлів» (Ін. 12:13).

Християни також зустрічають з гілками верби Спасителя, але не як земного царя, а як Переможця смерті, Котрий прийняв страждання та смерть на Хресті за гріхи людей і воскрес, щоб кожен віруючий у Нього мав життя вічне.

Літургія в неділю Ваїй

✙ У неділю Ваїй, або свято Входу Господнього в Єрусалим, 5 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Свято-Макаріївському кафедральному соборі. Його Високопреосвященству співслужили клірики собору.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва за мир в Україні.

По завершенні літургії Владика звернувся до всіх із архіпастирським словом та закликав на всіх Боже благословення.

Неділя Ваїй, або Цвітіння, або Вербна, припадає на шосту неділю від початку Великого посту. Це свято стоїть на межі власне Великого посту — святої Чотиридесятниці — і Страсного тижня. Тому за богослужбовим уставом воно не має передсвяткового та післясвяткового періодів.

Єпархіальна хроніка

Тиждень перед Пасхою у церковному календарі названий Страсним, тому що присвячений спогадам про останні дні земного життя Спасителя: Його страждання, Хресну смерть і поховання. За величчю події всі дні Страсної седмиці називаються Великими.

З понеділка по середу у Свято-Миколаївському соборі міста Комсомольська служили соборно. У Великий понеділок та Велику середу було звершено літургії Передосвячених Дарів. 7 квітня, у Великий вівторок, у свято Благовіщення Пресвятої Богородиці, богослужіння було звершено у Свято-Миколаївському соборі, Трьохсвятительському храмі та храмі блаженної Ксенії Петербурзької.

9 квітня, у Великий четвер Страсної седмиці, Церква згадає Таємну Вечерю, на якій Господь встановив Таїнство Святої Євхаристії — Причастя Його Тіла і Крові. В цей день

традиційно студенти Полтавської Духовної семінарії й чимало парафіян причастились Святих Христових Таїн за літургією святителя Василя Великого.

Починаючи з Великого четверга, богослужіння звершувалися в семінарському храмі Трьох святих та Свято-Миколаївському соборі Комсомольська. У храмі Трьох святих богослужіння очолював віце-ректор семінарії архимандрит Веніамін (Погребной) у співслужінні викладачів у священному сані, а в Свято-Миколаївському соборі правив служби прес-секретар семінарії протоієрей Віталій Васильчук у співслужінні ключаря собору протоієрея Георгія Граба, викладачів семінарії у священному сані та кліриків собору.

У ніч з 11 на 12 квітня, на Пасху Господню, урочисті богослужіння звершувалися у

Комсомольську в Свято-Миколаївському соборі та в храмі Трьох святих. Розпочалися вони з читання Діянь святих апостолів, а за півгодини до півночі перед Святою Плащаницею було відслужено полуношницю Великої суботи з читанням канону «Волною морскою...».

Рівно опівночі тихим співом «Воскресение Твое Христе Спасе» розпочався хресний хід, після якого слідували Пасхальна утрєня і Божественна літургія.

Богослужіння в Свято-Миколаївському соборі очолював благочинний Комсомольського благочиння протоієрей Георгій Граб у співслужінні викладачів семінарії у священному сані та кліриків собору, а в храмі Трьох святих — віце-ректор семінарії архимандрит Веніамін (Погребной) у співслужінні викладачів у священному сані.

За літургією Пасхальне Євангельське зачало прочитали трьома мовами: церковно-

внослов'янською, українською та російською.

Після Євангельського читання було проголошено Пасхальне послання Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія.

По завершенню Божественної літургії священнослужителі звершили освячення артоса і великодніх приношень.

Воскресінням Господа Ісуса Христа з мертвих завершився Боголюдський подвиг спасіння, відтворення людини. Воскресіння стало свідченням того, що Ісус Христос є істинний Бог і Господь, Визволитель і Спаситель. Христос помер плоттю, але плоть Його з'єднана в одну Іпостась незлітно, незмінно, нероздільно, нерозлучно з Богом Словом. Христос Воскрес, бо смерть не могла втримати у своїй владі тіла й душі Христових, що знаходяться в іпостасній єдності

з Джерелом вічного життя, з Тим, Хто за Своїм Божеством є Воскресіння і Життя.

Христос переміг смерть. Своєю смертю і Воскресінням Він привів до життя кожного, для кого подія, що відбулася в поховальній печері, є фактом незаперечним і сприймається так близько, що стає фактом його власного воскресіння. «Якщо ми віруємо, що Ісус помер і воскрес, то і покійних через Ісуса приведе Бог із Ним» (1Сол. 4:14).

12 квітня з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, священник храму святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії міста Полтави протоієрей Сергій Касьяненко завітав з Пасхальною радістю до школи-інтернату №2 ім. Крупської. Для вихованців було звершено Пасхальний молебень та освячено святкову трапезу.

У Страсний понеділок напередодні Благовіщення

✠ У понеділок Страсного тижня, напередодні свята Благовіщення Пресвятої Богородиці, 6 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив всеношне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави.

Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору.

Дванадцять свято Благовіщення Пресвятої Богородиці свою назву отримало лише в VII сторіччі. У VIII столітті відомі богослови святий Іоанн Дамаскін і Феофан Нікейський склали святкові канони до служби Благовіщення Пресвятої Богородиці. Особливістю останніх є оригінальна форма побудови — чергування тропарів Архангела та Діви Марії, що відтворює біблійну історію свята.

Благовіщення Пресвятої Богородиці

✠ У Страсний вівторок, у день Благовіщення Пресвятої Богородиці, 7 квітня, в усіх храмах єпархії відбулися урочисті богослужіння.

У Хрестовоздвиженському соборі Полтавського Хрестовоздвиженського жіночого монастиря було звершено архієрейську Божественну літургію. Богослужіння очолив Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип. Біля воріт обителі Владика зустрічали настоятелька монастиря ігуменя Сергія

(Алексєєнко) з сестрами обителі. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук, секретар-референт протоієрей Миколай Довганич та клірики монастиря.

Проповідь після читання Євангелія виголосив ієрей Євген Петренко.

По закінченню богослужіння навколо собору обителі відбулась хресна хода, після якої Високопреосвященніший Владика Филип випустив у небо голуба.

Місія

Життя — Божий дар

Близько 800 тисяч осіб у світі щорічно з власної волі позбавляють себе життя. Чому це відбувається? Чому, живучи не самотньо, часто серед близьких та рідних, людина раптом відчуває себе сам на сам зі своєю бідною, яка не дає їй можливості радити життю та дякувати Богу за цей безцінний дар?

А може, не так уже й раптово? Може, рішення зріло в глибині душі давно, то відступаючи перед страхом скоєння смертного гріха і гніву Божого, то знову набираючи силу, яка врешті-решт підштовхне нещасного до фатального кроку?

У кожного на це своя причина. І ми вже не почуємо відповіді. А от вина за скоєне лежить однаково на всіх, хто оточував нужденного. Недогледіли, не почули, можливо,

недолюбили?! І тоді громом серед ясного неба лунає страшна звістка про самогубство...

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, благочинний другого Полтавського районного благочиння, 23 березня голова єпархіального відділу зі взаємодії з правоохоронними органами протоієрей Олександр Антонюк, голова єпархіального відділу благодійництва та соціального служіння протоієрей Андрій Сімон, протоієрей Володимир Мараховський відвідали Надержинську виправну колонію №65 арештного дому, в якій відбувають покарання за скоєні злочини жінки.

Це була не просто зустріч священників з тими, хто

потребує духовної підтримки. Це була задушевна бесіда християнських пастирів з тими, хто спрагло ловив кожне слово.

Маленький храм, з благословення священника розписаний власноруч однією з ув'язнених, майже домашній затишок в усьому, і люди поруч, які готові співпереживати чужий душевний біль... Це тільки початок спільного проекту Полтавської єпархії Української Православної Церкви і пенітенціарної служби. Попереду будуть нові поїздки і нові одкровення. Священники побувають в усіх місцях позбавлення волі і нестимуть слово Боже всім нездоленим. Аби зцілилась їхня душа і понад усе цінували вони Божий дар — життя!

Лана Кирдан.

Вітаємо

Многая літа!

Сорокарічний ювілей відзначатиме 4 травня настоятель Спасо-Преображенського храму села Милорадове Котелевського

району протоієрей Василій Луценко. Богу дякувати, його стараннями і молитвами багато зроблено для утвердження Святої Церкви. Отець Василій у нас і хороший проповідник, і молитвеник, і дбайливий хазяїн. І добрий батюшка до всіх людей, дітей любить, старих шанує.

Є в нього старання помічниця в усіх справах — матушка Світлана, немов та ластівка. І маленькі діточки допомагають батюшці в храмі.

Ми, всі прихожани, вітаємо отця Василя з ювілеєм.

Отче, бажаємо від Господа благословення, щастя, здоров'я, сімейного затишку, духовних і тілесних сил. І Вам, і Вашій родині — многая, многая, многая літа!

*Прихожани
Спасо-Преображенського
храму села Милорадове
Котелевського району.*

Митрополит Филип звершив читання 12 Страсних Євангелій

✠ У Великий четвер, 9 квітня, за вечірнім богослужінням Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави звершив читання 12 Євангелій Святих Страстей Господа нашого Ісуса Христа.

За богослужінням також молилися клірики кафедрального собору й чимало мирян.

Читання дванадцяти Євангелій Святих Страстей Христових є головною особливістю утрени Великої П'ятниці, яка звершується напередодні ввечері — у четвер Страсного тижня. Розпочинається читання з найбільшого уривку з Євангелія від Іоанна, в якому оповідається про бесіду Христа з учнями після Таємної Вечері та молитву Спасителя за всіх віруючих. Заключним уривком є оповідь з Євангелія від Матфея про запечаткування Гробу Спасителя.

Пасха, Господня Пасха!

✠ У ніч Світлого Христового Воскресіння, з 11 на 12 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Пасхальне богослужіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтава.

Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору.

Світле Христове Воскресіння, або Пасха, — це Торжество з торжеств. За словами святих отців, це свято настільки переважає усі інші, наскільки сонце переважає зорі, а апостол Павел говорить, що якщо Христос не воскрес, то й марна проповідь та віра християн (1 Кор. 15:14). Своїм постанням з мертвих Спаситель дав надію людству разом із Ним воскреснути для життя вічного. Таким змістом у Новому Завіті наповнюється старозавітне слово «песах» (євр. «проходження повз») — проходження від смерті до життя, від землі до Неба.

Після заамвонної молитви Високопреосвященніший Владика звершив освячення артоса.

Артос (з грец. хліб) — це велика проскура із зображенням на ній Хреста без Розп'ятого Спасителя — як знамення перемоги Христа над смертю, або Воскресіння Господнього. В день Пасхи артос покладається на спеціальний стіл — аналой — та знаходиться у храмі протягом усієї Світлої седмиці. У п'ятницю ввечері артос роздрібнюється та роздається віруючим після літургії.

По завершенні богослужіння Його Високопреосвященство привітав усіх присутніх зі святом й освятив паски та великодні приношення віруючих.

Христос Воскресе!

Пасхальна велика вечірня

✠ У день Воскресіння Христового увечері 12 квітня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив велику вечірню в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави.

Біля Святих воріт Його Високопреосвященство зустрічали секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук, секретар-референт протоієрей Миколай Довганич, благочинний першого Полтавського благочиння протоієрей Іоанн Корнієнко, благочинні усіх благочиній єпархії та духовенство міста Полтави.

За богослужінням Високопреосвященніший Владика за заслуги перед Святою Церквою нагородив одного з найстаріших за хіротонією клірика Полтавської єпархії протоієрея Василя Бондаренка орденом святителя Димитрія Ростовського; співробітницю єпархіального управління Інну Володимирівну Ткачук, яка довгі роки трудиться на благо Церкви, — орденом преподобної Анастасії Київської.

За труди на благо Святої Православної Церкви також були нагороджені: клірик храму Архістратиґа Михаїла села Щербані Полтавського району священник Олександр Чупіка та настоятель Преображенського храму села Дрижина Гребля Кобеляцького району священник Володимир Тарасовський — набедрениками; настоятель Покровського храму села Мала Перещепина Новосанжарського району священник Димитрій Дзюба, референт єпархіального управління, клірик Свято-Пантелеймонівського храму Полтави священник Леонід Коренський, клірик Троїцького храму селища Котельєва Роман Довганич, настоятель Вознесенського храму села Жовтневе Решетилівського району священник Віталій Колодійчук, клірик Успенського собору міста Гадяч Стефан Даниловський — камилавками; настоятель Покровського храму села Бобрик Гадяцького району священник Валерій Ткаченко — наперсним

хрестом; клірик Вознесенського храму міста Полтава протоієрей Василій Фазан, настоятель Свято-Преображенського храму села Милорадове Котелевського району протоієрей Василій Луценко, настоятель Вознесенського храму міста Полтава протоієрей Максим Мінеєв, настоятель Троїцького храму села Тахтаулове Полтавського району протоієрей Валерій Мараховський, клірик храму Різдва Пресвятої Богородиці міста Полтави протоієрей В'ячеслав Кондратенко — палицями; настоятель Покровського храму села Сари Гадяцького району протоієрей Володимир Журвель, настоятель Успенського храму села Білики Кобеляцького району протоієрей Василій Мурас — митрами; настоятель Покровського храму села Покровське Зіньківського району священник Михайл Строган, настоятель Вознесенського храму селища Котельєва священник Миколай Ковальов, настоятель Успенського храму села Веприк Гадяцького району священник Олександр Білан, клірик Троїцького храму міста Полтави священник Сергій Лихолобов, клірик Троїцького храму міста Полтава священник Віктор Патерило, настоятель Іоанно-Предтеченського храму міста Карлівка священник Олександр Білик возведені в сан протоієрея.

Старша сестра Велико-Будищанського Свято-Троїцького жіночого монастиря черниця Нонна була возведена у сан ігумені.

Після богослужіння Владика благословив усіх присутніх у храмі та привітав із найголовнішим християнським святом.

Увесь тиждень, що триває після неділі Христового Воскресіння, має назву Великої, або Світлої, седмиці. Вона являє собою єдине велике свято Пасхи. Богослужіння у ці дні звершуються при відкритих Царських вратах — на знак того, що Господь своїм Воскресінням відкрив віруючим двері раю. Вони залишаються відкритими і після богослужіння, а зачинаються лише в суботу, перед 9-м часом.

Архієрейське богослужіння в Миргороді в Світлий понеділок

✙ У понеділок Світлої седмиці, 13 квітня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію в Успенському соборі другого кафедрального міста єпархії — Миргороді.

Його Високопреосвященству співслужили благочинний Миргородського округу протоієрей Іоанн Созанський, секретар-референт протоієрей Миколай Довганич, духовенство Миргородського округу.

Під час малого входу Владика удостоїв кліриків Миргородського благочиння богослужбових нагород: клірика Успенського собору міста Миргород священика Сергія Кравчука — камилавкою; настоятеля Свято-Варваринського храму Миргородського району протоієрея Сергія Зуєва, настоятеля Покровського храму села Черевки Миргородського району протоієрея Андрія Щербаня — палицями; настоятеля Преображенського храму села Великі Сорочинці Миргородського району протоієрея Іоанна Сидора — митрою; настоятеля Іоанно-Богословського храму міста Миргород протоієрея Петра Товстяка — правом служіння з відкритими Царськими вратами до Херувимської пісні; настоятеля Вознесенського храму села Комишня Миргородського району священика Святослава Цигипала возведено в сан протоієрея.

Після закінчення літургії було звершено хресний хід навколо храму під спів Пасхального канону з читанням Євангелія.

Після одпущу та хресного ходу Високопреосвященніший Владика привітав усіх присутніх зі святом Світлого Христового Воскресіння й нагородив міського голову Миргорода Сергія Павловича Соломаху орденом святого князя Київського Ярослава Мудрого.

Світлий вівторок у Спаському храмі

✙ На третій день Пасхи — у Світлий вівторок, 14 квітня, за установленою традицією, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив богослужіння в старовинному храмі Полтави, освяченому на честь Нерукотворного образу Спасителя.

Його Високопреосвященству співслужили благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, благочинний Полтавського районного округу протоієрей Олександр Антонюк, клірик Спаського храму священик Сергій Антонюк.

За богослужінням хрестом з прикрасами був нагороджений секретар-референт протоієрей Миколай Довганич.

Після закінчення богослужіння Владика привітав усіх зі Світлим святом Пасхи і закликав на молитвників благословення Боже.

Труди Високопреосвященнішого митрополита Филипа відзначено найвищою оцінкою територіальної громади Комсомольська

✙ У ці квітневі дні наймолодше місто Полтавщини Комсомольськ відзначає 55-річчя від дня заснування. Цій даті було приурочено й засідання 56-ї сесії міської ради під головування міського голови Сергія Андрійовича Супруна, що відбулося 21 квітня.

Згадали комсомольчани історію свого міста, успіхи й здобутки. В урочистій промові Сергій Супрун подякував землякам за турботу про розвиток міста та добробут його мешканців, за працелюбність, наполегливість, професіоналізм, любов.

Міський голова вручив відзнаку «Почесний громадянин міста Комсомольська», квіти, вишиванку керуючому Полтавською єпархією, Ректору Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Української Православної Церкви Високопреосвященнішому митрополиту Полтавському і Миргородському Філіпу за сумлінне і бездоганне служіння територіальній громаді, високий професіоналізм, духовно-просвітницьку діяльність, значний особистий внесок в утвердження християнської моралі в суспільстві. Відповідне рішення було прийнято міськими депутатами в березні.

З нагоди Дня міста відзнакою Комсомольської міської ради «Вдячність громади» нагороджено й благочинного Комсомольського благочиння, духівника семінарії протоієрея Георгія Граба.

День минулий, день прийдешній...

Чверть століття тому в наймолодшому місті Полтавщини — Комсомольську — спочатку неспішно зажеврило, а невдовзі заструменіло православне життя. Започатковано його зусиллями й молитвою Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа. Відтоді не припиняється співпраця Полтавської єпархії Української Православної Церкви й міської громади. 21 квітня Полтавському архіпастирю присвоєно звання «Почесний громадянин міста Комсомольська». Ця знаменна подія стала приводом для розмови з Владикою.

— Ваше Високопреосвященство, Світлий Пасхальний тиждень завершився, але Пасхальні дні тривають до Вознесіння Господнього, й оскільки це особливий період для всіх православних, то люди продовжують вшановувати Воскресіння Христове згідно зі своїми традиціями. От тільки традиції ці різні в різних регіонах України. Скажіть, наскільки важлива велика і мала батьківщина в житті кожного і чи не роз'єднує це народ?

— Справді, ми зустріли головне наше православне світле свято Христового Воскресіння — і святкуємо перемогу добра над злом, перемогу життя над смертю, перемогу світла над темрявою. Що стосується традицій, то вони справді різняться в регіонах: на півночі, в Поліссі, й на півдні, в Таврії, на заході й сході. Але суть Свята свят не в традиціях, нас об'єднує Воскресіння Христа. Віра в те, що Христос воскрес із мертвих і переміг смерть, — це найголовніше. А традиції надзвичайно різні. Скажімо, на Західній Україні, на Волині, в деяких селах заведено готувати їжаків — вони їх смажать. Я думав, що це якісь жарти, але коли потрапив туди, то на власні очі переконався, що так заведено.

— Вам довелося жити в різних куточках України і не тільки, але наддніпрянський Комсомольськ посідає особливе місце у Вашому житті. Чому? І наскільки це місто нині Вам близьке?

— Це правда, Комсомольськ займає особливе місце у моєму житті. Я приїхав на Полтавщину давно, молодим священиком, у 1986 році, служив на приходах Полтавської єпархії і в 1990 році був призначений покійним архієпископом Савою, Царство йому Небесне, настоятелем Миколаївського приходу громади Комсомольська, де не було взагалі нічого. Була просто громада, купка людей, які хотіли молитись, — і все. Ми розпочинали фактично з нуля. Спочатку винаймали якусь хатку в бабусі. Коли я відправляв службу, пам'ятаю, не міг стояти прямо, не міг випростатись на весь зріст, тому що стеля була нижча за мене. Тоді ми орендували інше приміщення, потім збудували величний собор... До слова, буквально за три роки: в Комсомольськ мене призначили в 1990-му, а в 1993-му ми уже освятили собор. Це було зроблено з ініціативи покійного вже генерального директора Полтавського гірничо-збагачувального комбінату Володимира Петровича Мартиненка, за допомогою тоді головного інжене-

ра, який нині здоровує, Володимира Федоровича Бадагова й багатьох добрих, сердечних людей, які хотіли, щоб у молодому місті на Дніпрі, яке нараховує близько 55 тисяч населення, був православний храм. Там, до речі, не було ніяких традицій. Місто нове, люди з'їхались з усього білого світу, але — люди православні в переважній більшості, які хотіли мати храм, хотіли молитися. Так почалося православне духовне життя. Там і тепер хороший приход.

— Ви вже не живете в Комсомольську, які почуття у Вас збереглися?

— Ви знаєте, є два місця з тих, де мені доводилося жити, до яких я мав і маю стосунок і де залишається моє серце, — це Комсомольськ і Спасо-Преображенський Мгарський монастир. У Комсомольську, куди я приїхав молодим священиком, я набув досвіду добрих відносин з людьми, відчуття глибини відносин, людської порядності тощо. Я усвідомлюю, що це був дуже важливий період у моєму житті, але моє життя не є таким важливим. Головне, що вдалось щось зробити для православного життя в Комсомольську. Безумовно, дуже важливо побудувати храм, але більш важливо було організувати православне життя, щоб люди

почали відчувати потребу в молитві.

— А крім Комсомольська і Мгарського монастиря чи є інші дорогі Вашій пам'яті місця? Давайте почнемо з юності — Владико, яким Ви себе пам'ятаєте? До речі, де проходила юність?

— Ви знаєте, пам'ятаю себе різним. Найкращі згадки, звичайно, про молодість. З кожним роком життя іде усе швидше, не вспіваєш глянути, а вже часу немає. Я народився в Дніпропетровську, а все свідоме дитинство і молодість проходили в Харкові. В Харкові десять років ходив до школи. Після школи був Харківський державний університет імені Максима Горького, тепер це Національний університет імені Каразіна. Це добротний старий вуз, заснований на початку XIX століття. Я закінчив біологічний факультет, який дуже мене вабив. Вчився з надзвичайно великим бажанням і успішно закінчив вуз. Але подальше життя повернулось не так, як думалось спочатку. Коли ще вчився, мене тягло в храм Божий. Не можу сказати, що моя родина була така вже віруюча, швидше, теплохладна, байдужа до Церкви. А я, будучи студентом, до речі, комсомольцем, відвідував храм, що в ті часи було зовсім небажано і небезпечно,

комсомольцям якось не слід було ходити до церкви, але для того щоб поступити до вищого учбового закладу, треба бути комсомольцем — не комсомольців не брали. Була така практика в Радянському Союзі. Я ходив у храм на служби, правда, не часто, а своїй мамі говорив, що мені хочеться мати якусь відношення до Церкви. Мама відповіла, як, мабуть і кожна мама: коли закінчиш університет, тоді можна буде приймати рішення, поки що не треба про це думати, треба добре вчитися. Я закінчив університет і направився в Церкву, що було тоді вчинком надзвичайно сміливим, надзвичайно... — не можу навіть підібрати слово, російською мовою — дерзким...

— **Неординарним...**

— Я хотів би сказати — неадекватним, але краще, мабуть, неординарним, тому що після успішного закінчення університету, отримання права вільного диплому — а я дуже добре вчився — направити свої стопи в Церкву — це було справді неординарно. Тоді багато хто мене не зрозумів. Але минув час, і всі мої друзі зі мною спілкуються, всі розуміють, багато хто з них уже самі приходять до Церкви. Тобто вони змогли знайти в своєму житті Бога і змогли знайти дорогу до храму.

— **Владико, хто Ви за фахом?**

— Я закінчував кафедру зоології хребетних, мій фах — улюблена справа орнітологія, це наука, яка вивчає птахів.

— **І Ви все знаєте про птахів?**

— Ну, всього не знає ніхто, але знаю досить багато.

— **Як Вам вдається бути в курсі всіх справ і при цьому вести таке насичене духовне життя?**

— Ви знаєте, я не можу сказати, що я в курсі всіх суспільних подій. Багатьох — так. Мене цікавлять події, які мають відношення насамперед до Церкви, до нашого українського суспільства, до молоді, зокрема виховання молоді, до системи освіти і взагалі до нашої держави, тому що кожна людина хоче жити в стабільній квітучій державі в мирі, любові й злагоді. Це, мабуть, прагнення будь-якого громадянина, будь-якої людини. Тому мене цікавить і хвилює те, що впливає на ці процеси. Але я намагаюся цікавитись тим, що можу досягнути, тому що знати все неможливо і прагнути до цього немає сенсу.

— **А що Ви вмієте у мирському житті? Автівку водити вмієте?**

— Так, я їздив за кермом багато років і тепер можу, коли буває така необхідність і є бажання.

— **А Ваше захоплення орнітологією?.. Коли Ви залишаєтесь сам на сам з природою, коли Ви повертаєтесь, хоча би подумки, до своєї колишньої професії?**

— Я дуже люблю цю свою професію. Спостерігаю за тим, що відбувається в природі і взимку, і влітку, і навесні, і восени. Якщо Ви бували в Мгарському монастирі, то могли бачити, що там у нас у вольєрах живуть птахи, які в силу певних причин не можуть жити в природі, вони там просто загинуть, а в обителі братія їх утримує, допомагає їм, доглядає за ними. В монастир приходять багато людей, в тому числі і дітей, які теж мають можливість спостерігати за нашими пернатими. Тобто діти долучаються до кращого, до світлого, до доброго. Тому що спілкування з природою вчить добру, воно розкриває людську душу і, мабуть, виховує найкращі якості в людині.

Дуже важливо цей процес виховання починати з дитинства, щоб не втратити молоде покоління, без якого немає майбутнього.

— **Владико, Ви багато сили і снаги віддасте відродженню й облаштуванню монастирів. Розкажіть, що вдалося і чого чекати найближчим часом?**

— Першим критерієм міцності Церкви є наявність і кількість монастирів. Не псевдомонастирів, де ходять виряджені в ченців, а обителі, в яких люди прагнуть глибинного духовного православного життя. На Полтавщині найвідоміші давні монастирі — це Мгарський, за ним іде Полтавський, із нині діючих іще Велико-Будищанський біля Диканьки, який нещодавно відроджений, оновлений, і наймолодший із наших монастирів — Козельщанський Різдва Божої Матері, заснований на місці, де проявилася сила чудотворної Козельщанської ікони Божої Матері. Якщо ми говоримо про те, що православна віра, Православна Церква — основа нашої духовної національної ментальності, то підґрунтям православної віри є саме монастирі — основа Церкви. Для формування людини в правильному православному світогляді треба обов'язково приділяти велику увагу чернецтву і чернечому діянню. Я з великою радістю завжди буваю в монастирях, люблю чернецтво, часто відвідую наш Полтавський монастир, де нині несе послух матушка ігуменя Сергія — цікава різностороння людина з великим духовним досвідом. Часто буваю в Мгарському монастирі, який мені Бог судив відкривати 22 роки тому. Я був там перший монах після закриття монастиря на початку 1920-х років. Взагалі історія цього монастиря дуже цікава. Його заснувала княгиня Раїна Могилянка Вишневецька. Як написано в літописах, місце для обителі їй указали ангели, тобто вона щось відчувала саме на цьому місці. Всі українські гетьмани побували в цьому монастирі. У ньому поховано двох Константинопольських Патріархів. На тодішню Російську імперію це було єдине місце, де спочивали Вселенські Константинопольські Патріархи. Монахом Мгарського монастиря був син Богдана Хмельницького Юрій, пострижений з ім'ям Гедеон. Багата історія... І тому коли вдається щось зробити для відтворення, для відновлення цієї святої обителі, для відновлення духовного життя, то сприймаю це як досягнення. Але найважче було налагодити молитовне життя, духовну складову. Збудувати храм, прикрасити його іконами, іншими святинями — не головно, потрібно, щоб люди відчували силу молитви.

— **У зв'язку з цим хочеться запитати про інші Ваші опікування за період архієрейства...**

— Знаєте, все-таки не скромно розповідати про себе... Скажу про справу, яка потребує багато сил, розуму, нервів, серця — це Духовна семінарія, яка існує на Полтавщині вже 17 років, відкривали її з нуля. А вже багато чимало випускників — людей достойних, зокрема й таких, що займають певні посади і в церковній ієрархії, і в світському середовищі. Від початку стояло завдання створити нормальні умови для навчання дітей. А вивчають хлопці й дівчата богослов'я, церковну музику, іконопис. Що дуже непросто. І щоб вдихнути життя в цей процес, витрачено чимало сил, подолано багато перешкод. Усього було... Нині навчання налагоджено, семінарія живе. Може, хотілось би, щоб було іще краще, щоб могли дати дітям іще більше, щоб рівень студентів був вищий, але впираємось у ті неприємні речі, про

які взагалі не хочеться говорити... Є матеріальна складова організації процесу навчання. Церква від держави відокремлена, держава нам не допомагає, церковний навчальний заклад існує церковним коштом, а церковні кошти не такі великі. А останнім часом, у зв'язку з подіями на сході України, ситуація дещо погіршилась.

— **Наскільки важлива молодь для Української Православної Церкви? Звичайно, не всі молоді люди стануть монахами і священиками. Але які кроки назустріч їм робить Церква, щоб не тільки пробудити в них віру, але й допомогти у вирішенні тих серйозних проблем, які вони переживають?**

— Молодь — це основа суспільства, безумовно, молодь — це й основа Церкви. В Церкву приходять молоді люди в процесі духовних пошуків. Приходять із питаннями, як вчинити в певній ситуації, як спрямувати своє життя. Відповідати на поставлені запитання, на запити юні — наше завдання. Але без таких запитань Церква не може вказувати молоді, як їй треба поступати. Відразу спрацює принцип від протилежного: на тиск буде протидія. Вихованню ж молоді слід приділяти надзвичайно серйозну увагу. Наша молодь повинна знати вітчизняну літературу, нашу історію з її достойними і гіркими сторінками, відчувати нашу природу, не бачити, а саме відчувати, тому що одна справа — бачити, а інша справа — відчувати... Щоб люди були високоморальні, глибоко патріотичні й гарно освічені. Оце, мабуть, задача і суспільства, і Церкви. В цьому наші цілі співпадають. Що ми зараз вкладаємо в молодь, те й матимемо в майбутньому, такою й буде Україна через п'ять, десять, двадцять років.

— **На що зроблено акцент у навчальних програмах Полтавської Місіонерської Духовної семінарії?**

— Ми даємо базову богословську освіту, базову освіту музичну або художню, для іконописців. Але ми не тільки вчимо. Наших студентів ми називаємо вихованцями, бо ми їх виховуємо. Приходять молоді люди, одірвані від школи, від мамі й тата, ще зелені, і тут роблять перші самостійні в житті кроки. Вони, звичайно, вже мають свою точку зору, але не зовсім укорінену, іще вони сумніваються, не все до кінця розуміють. Треба допомогти людині стати на ноги. Від того, як ми скеруємо її світобачення, залежить її майбутнє. Найголовніше, щоб людина розуміла в своєму серці добро і зло, щоб розрізняла біле і чорне, тінь і світло. Таких предметів, які формують людину, немає. Але впродовж чотирьох років студенти в стінах духовної школи вчать, живуть в атмосфері, де панує добро, спілкуються, і не тільки між собою, а з викладачами, зі священиками. Християнство вчить двом основним заповідям: возлюби Господа і возлюби ближнього свого, як самого себе. Якщо людина не любить ближнього, як саму себе, значить, вона не може любити Бога. Бо як людина може любити Бога, Якого не бачить, якщо не любить людину, яка перед нею? Наше завдання — навчити дітей любити, навчити ставитись до інших людей гідно, порядно, чесно, сформулювати найкращі людські якості, щоб у подальшому молода людина сіяла навколо себе добро.

— **Владико, в чому повинна полягати єдність Української Православної Церкви?**

— В Україні повинна буди єдина Православна Церква. Нині, на жаль, не так, має місце розділення, розкол в Церкві. В суспільстві висловлюють

різні точки зору на утворення єдиної Православної Церкви. Але існує тільки один канонічний шлях. Якщо об'єднати те, що не об'єднується, буде мертвонароджена дитина. Треба сугубо на канонічних підставах говорити про об'єднання і створення єдиної помісної Церкви, відкидаючи всі амбіції, всі дурниці, всі політичні тиски і політичні доцільності. Головне, щоб нам політики не заважали в цьому процесі. Якби політика займалась політикою, а не церковними справами, було б набагато краще і для політики, і для Церкви, і для суспільства, і для держави в цілому. Не потрібно нам допомагати, не треба нас підштовхувати, щоб ми не утворили релігійну організацію, яка називатиме себе церквою, але яку не визнають в православному світі й середовищі. Ми швидше досягнемо якоїсь домовленості, якщо самі між собою говоритимемо своєю мовою. Ми сядемо за стіл з нашими братами, які зараз є нашими опонентами, і будемо говорити про ці питання, про ці процеси в канонічній площині.

— **До речі, що, на Вашу думку, становить найбільш серйозну небезпеку для Православ'я?**

— Головну небезпеку не тільки для Православ'я, а для будь-чого становить байдужість, або теплохладність людська. Людина має або любити, або не любити, або горіти, або не горіти. Якщо ж вона тліє, якщо вона байдужа до хорошого й поганого, не виявляє взагалі своєї думки, своєї точки зору — оце найгірше не тільки для Православної Церкви, а взагалі для будь-якого суспільства. Відбулася подія, до цієї події можна ставитись або позитивно, або негативно, виправдовуючи свою точку зору, свої думки. Але якщо до неї ніяк не ставитись — це небезпечно. Людина має виявляти свою душу, свої емоції, свої уподобання й антипатії, але не бути теплохладною, не бути байдужою.

— **Як не згадати слова святого Луки (Войно-Ясенецького): «Не бійся ворогів — у гіршому випадку вони можуть тебе вбити, не бійся друзів — у гіршому випадку вони можуть зрадити тебе. Бійся байдужих — вони не вбивають і не зраджують, але тільки з їхньої мовчазної згоди існують на землі зрада і вбивство»...**

— Саме так...

— **Якби можна було зібрати величезну різновікову аудиторію, в якій будуть представники різних конфесій і навіть дуже багато невіруючих, з якими б словами, Владико, Ви до них звернулися, щоб б Ви їм сказали?**

— Насамперед привітав би всіх зі святом Воскресіння Христового і хотів би сказати ще: люди добрі, любіть Бога, любіть одне одного, допомагайте одне одному. Тому що ми всі хочемо хорошого для себе, а для того щоб отримувати, треба передусім давати. І чим більше любові, тепла, добра віддаватиме людина, тим більше добра вона отримає в своє серце. Тим краще, світліше й добріше стане все наше життя і все наше суспільство. Христос Воскресе! Воістину Воскресе!

— **Владико, дозвольте подякувати Вам за розмову і висловити шану за духовне керування, завдяки якому багато мирян не тільки прийшли, а й ще прийдуть до Церкви.**

— Сподіваюсь на це. Дякую й Вам, зі святом! Христос Воскрес!

— **Воістину Воскрес!**

Інтерв'ю провела Лана Кирдан.

Переможці смерті

Катерина Андріївна Звігольська, а в далекому 1941-му семирічна Катруся, про початок війни дізналася в той самий день, 22 червня, не з офіційних повідомлень, а зі світанкового бомбардування німецькою авіацією Ковеля на Волині, де вони з мамою гостили в родичів. Дорога до Полтави, до тата й брата, для маленької дівчинки та її матері затяглася на довгі роки: поїздами й пішки у натовпі біженців вони змогли дістатися лише Сум, там їхня путь перетнулася з партизанами Путивльського загону Ковпака-Руднева, й від Сум до Карпат — 10 тисяч кілометрів — пройшли вони рейдом із боями в тилу ворога. Для дітей, а таких у загоні було семеро, теж малася робота: ходити в розвідку, прати й розкручувати ганчір'я, що заміняло бинти, напувати ранених, чистити запчастини (а до чого саме, того вже їм не пояснювали). Про війну на все життя залишилося в Катерини Андріївни нагадування — глухуватість від вибухів бомб і снарядів. Але всі негаразди й страхи лихоліття у пам'яті полтавки бліднуть від інших споминів, що й досі обдають теплом людської любові, для якої, як відомо, не буває незручностей та умовностей. Згадує, як поїли їх, малих партизанів, парним молоком від корови, що була десь на острові, і як «дід Сидір» (так називали партизани командира загону Ковпака) переносив її, Катерину, через болото, коли довелося відступати...

У маленьке сільце Волохи Почепського району на території нинішньої Брянщини мешканцям його тридцяти двох хат звістку про напад фашистської Німеччини на Радянський Союз приніс випускник дев'ятого класу школи Михайло Тимошенко. Того недільного дня хлопець був на районному ринку й опівдні почув виступ голови уряду В'ячеслава Молотова. А вже невдовзі окупантів тут побачили на власні очі... Вересень 1943 року закарбувався не тільки звільненням, а й розставанням: через два дні командир частини, що зайшла в село, мобілізував усіх чоловіків призовного віку. Отримавши у Підмосков'ї, куди спочатку відправили новобранців, тілогрійку, взуття, автомат і перші настанови з воєнної науки, рядовий Михайло Тимошенко влився в 75-й стрілецький полк 26-ї Східно-Сибірської гвардійської дивізії, з якою пройшов із гвинтівкою та автоматом наперевіс Білорусію, Прибалтику, Східну Пруссію, був двічі поранений, але наздоганяв однополчан...

Чоловікам, особливо ж військовим, зазвичай не властива емоційність. І спогади полковника запасу Михайла Павловича Тимошенка — більше сухі факти, але від того їхня виразність лише посилюється.

Ось вони, ще не обстріляні призовники, йдуть у перший свій наступ. А назустріч із передовою повзуть і шкандибають, хто ще може хоч якось рухатися, заюшені кров'ю, скривлені боєм бійці. І від осягання цього пекла, в якому знаходишся й ти, з серця по тілу розповзається холод страху... Але ти йдеш, ти біжиш уперед, бо мусиш, бо ти дав присягу й уже собі не належиш...

А ось навесні 1945-го беруть Кенігсберг. Найтриваліша воєнна операція останнього року війни підходить до завершення. Близько ста тисяч німців здаються в полон. Але в місто так просто не зайти — воно палає, чадить, нічим дихати, боротьба з димом і вогнем позбавляє сил не менше, ніж бій із

Члени ветеранської організації Київського району Полтави: Любов Івнівна Полішко, Микола Федорович Терещенко, Володимир Миколайович Татуревич, Олександр Федорович Заїкін, Валентина Олександрівна Очкань, Анатолій Михайлович Сазонов, Катерина Андріївна Звігольська, Софія Федорівна Малюкова, Віра Михайлівна Даценко, Михайло Мефодійович Миргородський із ієреєм Андрієм Твердохлібом.

Клавдія Костянтинівна Петрова.

Клавдія Петрова (зліва) і її майбутній чоловік Дмитро Євсєєв (на передньому плані праворуч). Фото воєнних часів.

ворогом, кожен навіть найлегший подув вітру сприймається як жаданий порятунк... Вкрай виморені бійці нарешті падають із ніг, зайшовши до якогось будинку на околиці, й у тісноті покотом засинають на соломі. А ранком прокинувшись, несподівано виявляють під соломою трупи німецьких солдатів...

Але не тільки шрами залишила війна на тілі та в пам'яті Михайла Павловича. Братерські стосунки, міцна чоловіча дружба без розрізнення національності — справжній скарб, що проніс ветеран через усе життя.

P.S. На Пасху Господню Михайло Павлович Тимошенко відійшов до Господа.

У Клавдії Петрової на збирання на війну була лише одна ніч. Але вона вже вміла приймати рішення й виконувати їх. Напівсирота з-під Ленінграда, з 15 років працювала на бавовнопрядильній фабриці у Полтаві, перед тим приписавши собі два роки, щоб узяти на роботу. З учениці «виросла» до інструктора школи

фабрично-заводського учнівства, у 1939-му була депутатом Полтавської міської ради депутатів трудящих. Разом з фабрикою у 1941 році була евакуйована в Семипалатинськ, а 30 квітня 1942-го отримала повістку. Гарний слух відкрив їй шлях у Московську школу радіоспеціалістів. Події на фронті вимагали людей, і 24 достроково випущені радистки вже восени заступили на бойові пости: Клавдія з трьома одногрупницями — у палаючому Сталінграді, що починали брати в оточення німецькі війська. Дівчата працювали на радіостанціях великої і середньої потужності, що розташовувалися на машинах, тримали зв'язок з Москвою і з арміями. Не помилитися, не підвести, вловити з-поміж моря сигналів «свій», прийняти радіограму і передати — було найзаповітнішим бажанням. І дуже хотілося спати. Від шестигдинної напруги неймовірна втома сковувала тіло і голову. Але через шість годин знову мусиш заступити на пост. Голод, холод, відсутність елементарної чистоти, навіть зміни білизни, воші... Цим по вінця були заповнені три роки

воєнної служби радиста другого класу Клавдії Петрової і її товаришів по службі в 30-му окремому полку зв'язку при штабі Донського фронту, Центрального фронту, 3-го Українського фронту. «Та при всьому цьому нашим жінкам на війні була притаманна чистота духовна, — зазначає Клавдія Костянтинівна. — Жіноча гідність була для нас не пустим словом. При початку Сталінградської битви серед радистів було лише три жінки, а під кінець — п'ятдесят відсотків. Вимоги були високі, хто не відповідав їм, не дотримувався дисципліни, відправляли з полку. Дуже обурюють закиди, нібито на фронті жінки вели себе непристойно».

Після переможної Сталінградської битви 30-й окремий полк зв'язку забезпечував зв'язок на Курській дузі, при звільненні Донбасу, Південної України. «Коли ж підійшли до західного кордону Вітчизни з Румунією, в одну мить мали психологічно перебудуватися: тепер ми йшли з місією звільнення й повинні були сприймати румуна на кордоні не як противника, зрозуміти, що він нам не

Михайло Павлович Тимошенко (стоїть крайній праворуч) на війні.

Михайло Павлович Тимошенко у квітні 2015 року.

Голова Полтавської міської ради ветеранів Леонід Семенович Солодовник.

Леонід Солодовник під час навчання в Харківському авіаційному технікумі. 1945 рік.

ворог, повинні були посміхнутися йому. Це було важко».

Перемогу сержант Клавдія Петрова зустріла в Австрії, в містечку Айзенштадт під Віднем. Спочатку розгубилася: а далі що?.. А затиш прийшла радість! А ще згодом — досада: сподівалася вже їхати додому, а перевели в Румунію, в місто Констанца, і ще ким — працівницею на офіцерську кухню, в той час як однополчани служили в генеральному штабі фронту! Діставши пропуск через бойових побратимів у штаб, рішуча Клавдія написала заяву про звільнення, аргументувавши прохання необхідністю відбудовувати зруйновану Полтаву. Заяву задовольнили у вересні 1945 року. А через рік у Полтаві знайшов її радист першого класу старшина Дмитро Євсєв, з яким зустрілися на війні, якийсь час

служили в одному екіпажі. Це справжнє чисте кохання пронеслося журавлиним ключем через роки... Вже спочив у Господі Дмитро Гаврилович, за чоловіком втратила Клавдія Костянтинівна й сина. Але тепер пізнала вона, чим живе людина, — точно за «народним оповіданням» Льва Толстого «Чим люди живі». Як у літературній оповіді-притчі ясно розкривається ідея, що живе людина тільки Богом і любов'ю, навіть без рідних батьків і дітей може вона жити, бо рідних їй можуть замінити чужі люди, а без Бога жити не може, без Бога душа її кам'яніє і вмирає, — так і в житті ветерана Клавдії Костянтинівни Петрової проявляється нині ця Божа істина: вона, літня жінка, залишившись без сина, й молода жінка-сусідка, залишившись без матері, стали одна одній рідними. І серед улюблених книг 94-річної фронтовички тепер не тільки Чехов, Есенін, Толстой, Пушкін, а й Біблія. «Якби читала ці істини змолу, — зізнається ветеран, — уникла б багатьох помилок у житті».

Поріднитися з війною й страшно, й важко. Олександр Заїкуну не виповнилося ще 18-ти, коли довелося понести цей хрест. І проніс він його із серпня 1941 року до Великої Перемоги. До війни в Брянському краї був слюсарем-складальником (а мріяв поступити в педучилище: після семирічки не прийняли — пішов вантажити з матір'ю вагони, потім у школу ФЗУ), на війні став мінометником. Із 480 одночасно призваних односельців більшість склали голови під Москвою. Олександр Федорович у складі 17-ї стрілецької бригади воював на Волоколамському напрямку, він і досі добре пам'ятає 6 грудня 1941 року: артпідготовку з 6-ї години, о 10-й прорив німецької лінії оборони — і наступ. У мінометному розрахунку, крім міномету, на кожного з трьох бійців — по гвинтівці, по 120 патронів... За кілька днів ворог окопався у Волоколамську, за місто билися три доби. Будинки всі дерев'яні: найменша іскра — і спалахне все місто. А наказ — зберегти цей та інші населені пункти... Вся земля тут напоєна кров'ю радянських солдатів, які не пропустили фашистів до столиці. Це була перша справжня перемога Червоної Армії на війні, початок корінного перелому.

Триста кілометрів із боями, до Смоленщини, гнав фашиста Олександр Заїкін до квітня 1942 року. Страшні втрати спричиняли переформування військ. Поранення змушували відставати від своїх. Тож після 17-ї стрілецької бригади були 264-та, 48-ма гвардійська стрілецькі дивізії, а потім 17-та стрілецька бригада внутрішніх військ. У її складі звільняв сержант Заїкін і палаючу Полтаву...

З 1418 бойових днів Великої Вітчизняної війни Михайлу Мефодійовичу Миргородському дісталася 150. Хлебнувши біди в окупацію на Сумщині, Михайло став до лав зенітної артилерії власне вже переможної Радянської Армії 10 грудня 1944 року. Воював у складі Першого і Другого Білоруських фронтів. Це був час найбільшого очікування: усі відчували — ось-ось війна закінчиться... Але смерть ще чатувала на свої жертви. Михайло ж раз по раз згадував, як удома просинався серед ночі й бачив маму на колінах перед іконою: вона молилася за тата, який був на війні. Знав, що тепер молитися за обох... Пригадувалося, і як горіло село після бою наших із фашистами, і як він, Михайло, щодуху біг до хати: чи вціліла?.. Біг і молився за маминою наукою: «Святий Архангеле Михайле, спаси нас!» Молитвою була врятована хата, хоча сусідні погоріли; мамина молитва захистила й батька, й сина: обидва повернулися додому неушкоджені.

А коли в ході Берлінської операції у Франкфурті-на-Одері почули, що все — перемога! — обмацав себе: цілий, живий! Радості такої не забути.

Залишивши Полтаву, німці відступали до Диканьки. У лощині під Сохацькою Балкою зігнали всіх мешканців цього маленького села, від млада до стара, — розстріляти. Малий Миколка цупко вчепився в дідусеву долоню й намагався сховатися від злих автоматників за його широку штанину. Враз щось змінилося: вдалині усі — й селяни, й німці — побачили вершників (чи ще тоді, чи вже потім зі слів дорослих хлоп'я зрозуміло, що то радянські розвідники); німці, залишивши людей, кинулися до села — палити хати. Вслід бігли селяни, щоб загасити домівки. Миколка, звісно, біг швидше за дідуса й бабусю, перед порогом його щось обпекло, стало нестерпно боляче... До тям прийшов у полтавській лікарні на вулиці Шевченка, куди спромоглися швидко доправити покаліченого малого. В нього були зрешечені руки, ноги, хребет — німці замінували підходи до хат... «Мене тоді врятували. І я дав собі слово присвятити життя своє людям», — говорить інвалід війни Микола Федорович Терещенко. На дошці пошани серед найкращих працівників Полтави впродовж довгих років була і його фотографія...

А день він починає і закінчує молитвою «Отче наш».

Не буде ніколи перемоги на війні без підтримки тилу. Для військових це аксіома. А для працівників тилу законом життя в роки Великої Вітчизняної війни був лозунг «Все для фронту! Все для перемоги!». Нині вже важко уявити дівчат і дітей за верстатами, тоді ж чоловічу працю, часто непосильну, виконували жіночі й

дитячі руки. Працювали з 14 років. Іноді по 20 годин поспіль.

Валентина Олександрівна Очкань, з великої сім'ї, батька якої призвали на війну, закінчивши сім класів у радянському тилу, в Росії, в 1943 році, пішла працювати на завод: там безплатно годували обідом. Поступово опанувала дві професії: стала слюсарем й токарем другого розряду. А працював цей невеликого росточку слюсар-токарь на стільчику — інакше до верстату було не дістати.

Полковник у відставці Леонід Семенович Солодовник, нині голова Полтавської міської ради ветеранів, майже всю війну прожив у Дніпропетровську. У 1941-му йому було 13 років, закінчив сім класів. І дорослі, й діти рили окопи, протитанкові рови, ставили протитанкові споруди з рейок, чергували на дахах, скидаючи запальні бомби, які у великій кількості скидали німці на місто.

У вересні 1943 року, після боїв за Дніпропетровськ, в ході яких німці, відступаючи, розбомбили міст, навчальний рік восьмикласник Леонід Солодовник (в окупації не хотів вчитися в школі, переведений на німецько-фашистську ідеологію) розпочав разом із однокашниками в холодній воді Дніпра, забиваючи для мосту палі. Й навчання з 1944 року в Харківському авіаційному технікумі більше нагадувало роботу: часто замість лекцій розвантажували й встановлювали обладнання 135-го авіаційного заводу й авіаінституту, що повернулися з евакуації.

Перемогу студент технікуму зустрів на найбільшій площі Європи — імені Дзержинського (тепер Свободи) в Харкові: вона вся вщент була наповнена радісними людьми, які вітали, обіймали, цілували один одного, військових підкидали в повітря!.. Такої загальнонародної радості Леонід Семенович Солодовник за 87 років життя більше не бачив.

Щороку відтоді 9 Травня було святом. Спочатку тільки народним. З 1960-х років — і державним, триумфальним, з парадами й офіційними вітаннями. Завжди зі сльозами на очах, але навіть скорбота втрат не потьмарювала радості від того, що більше ніхто не загине у страшній війні, якій покладено кінець!

У лавах тих, хто захищав Батьківщину, стояли люди Церкви. Серед них настоятель (1945–1993) Петро-Павлівського храму на Дублянщині протоієрей Володимир Рибальченко, останній настоятель (1951–1961) Спасо-Преображенського храму колишнього Матвіївського скитка Котелевського району ігумен Іоанн (Котляревський), ініціатор відродження Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря монахиня Антонія (Жартовська), настоятель (1982–1993) Свято-Троїцького храму села Лесинки Кобеляцького району ієрей Дмитрій Непокритий, настоятель (1994–1998) Георгіївського храму села Нижні Млини Полтавського району ієрей Василій Гусєв, які вже спочили; настоятель Георгіївського приходу села Попівка Зіньківського району протоієрей Павел Лапоногов, колишній настоятель приходу села Білоцерківка Великобагачанського району протоієрей Петро Остапенко, яким бажаємо доброго здоров'я й многая літа!

У Полтаві нині проживають приблизно 1200 фронтовиків, а ще учасники війни — працівники тилу. В області їх, звісно, більше. В межах країни — ще більше... Кожен з них може розповісти свою історію війни. Якщо ми спитаємо.

Мільйони вже не розкажуть, прикликані Господом у вічні обителі. Але вони не пішли безслідно, вони лишили нам у спадок життя й мир. Як ми користуємося цим безцінним даром, залежить тільки від нас.

Людмила Самойлова.

«ВЗІ́ДЕ БГ҃Ъ ВЪ ВОСКЛИКНОВѢНІИ, ГД҃Ъ ВО ГЛАСѢ ТР҃ВЕНІѢ, ЄЖЕ ВОЗНЕСѢТИ ПАДШІИ ОБРАЗЪ АДАМОВЪ, И ПОСЛАТИ Д҃ХА ОУТѢШИТЕЛ҃А»

Такими словами Православна Церква виражає суть свята Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа. Ця визначна подія відображена у Священному Писанні. Євангеліст Марк коротко згадує, що Ісус Христос після Свого Воскресіння являвся Своїм учням, говорив з ними, а потім вознісся на небо і сів по праву руку від Бога (Мк. 16:9–19). Євангеліст Лука розповідає про Вознесіння Господнє більш детально. У його Євангелії ми читаємо, що Господь повів учнів Своїх із Єрусалима до Віфанії і, піднявши руки Свої, благословив їх. І коли благословляв їх, став віддалятися від них і підніматися на небо (Лк. 24:50–51).

Розповідь про Вознесіння Господа євангеліст Лука помістив і в написану ним книгу Діянъ Апостольських, котра є своєрідним продовженням Євангелія від Луки. У першій главі, згадавши, що Господь являвся Своїм учням протягом сорока днів після Воскресіння і говорив про Царство Боже, він додає слова Спасителя про те, що Дух Святий зійде на апостолів і вони будуть проповідувати по всій землі. Після цього, згідно з книгою Діянъ, Господь став підніматися, і хмара забрала Його з-перед очей апостолів (Діян. 1:1–10).

Про Вознесіння Господнє згадується й у другій главі книги Діянъ. У день П'ятидесятниці після зішестя Святого Духа апостоли стали говорити різними мовами. Дехто з іудеїв, не знаючи, як це пояснити, став говорити, що вони сп'яніли від вина. У відповідь на це апостол Петро сказав свою славновісну проповідь, у котрій нагадав, що цю подію передрікав ще пророк Іоїль. Апостол, нагадуючи іудеям, що вони розп'яли на хресті Ісуса Назорея, незважаючи на ті знамення та чудеса, які бачили від Нього, говорить, що Він воскрес, був вознесений правою рукою Бога, прийняв від Отця обітницю Святого Духа і пролив Його на апостолів.

У посланні до Тимофія апостол Павел говорить про велике «таїнство благочестя»: «Бог явився у плоті, оправдав себе в Дусі, показав себе ангелам, проповіданий між народами, прийнятий вірою в світі, вознісся у славі» (1Тим. 3:16). У цьому переліку ми не бачимо ні численних зілень, які звершував Христос, ні насичення тисяч людей кількома хлібами, ні багатьох інших епізодів земного життя Господа. Апостол перелічує основні моменти земного служіння Христа Спасителя, в яких розкривається таїнство нашого спасіння, і Вознесіння тут згадується як важливий етап, котрий навіть можна назвати кульмінаційним. Саме так сприймали цю подію й отці Вселенських соборів, які включили у Символ віри слова про те, що Син Божий Ісус Христос піднявся на небо і сів по праву руку від Отця.

Вознесіння Господнє є завершенням усієї справи спасіння, здійсненої Христом, і закономірно слідує за Христовим Воскресінням. Тому і в церковному календарі місце цього свята не в річному (за місяцями та їхніми числами), а в Пасхальному циклі: на сороковий день після Пасхи. У богослужбових текстах свята Вознесіння звучить і пасхальна тема: «Възвѣвъ своѣмъ смѣртѣю словѣ смѣртѣ, и зъ мѣртвыхъ воскресъ єси ѡбѣ триндѣвнѣ, и къ нѣбнымъ спѣ възшѣ єси со славою», «Воскрѣвъ єси

триндѣвнѣ, по єстѣствѣ безмѣртный, и ѡбѣ єси єдинороднѣмъ, и всѣмъ ученикомъ, и когдѣ єси хрѣсто оцѣ, ѡблакомъ носимъ всѣхъ тѣло», «пленивъ крѣтомъ конемъ смѣртѣ, воскресъ триндѣвнѣ, и ученикомъ конемъ ѡбѣ, когдѣ къ нѣбнымъ».

Вознесіння Господнє пов'язане і з Зішестям Святого Духа на апостолів. Під час прощальної бесіди з учнями на Таємній Вечері Христос сказав: «Тепер іду до Того, Хто послав Мене... і від того, що Я сказав вам це, печаллю сповнилося серце ваше. Але я істину кажу вам: краще для вас, щоб Я пішов; бо якщо Я не піду, Утішитель не прийде до вас, а якщо піду, то пошлю Його до вас... Коли ж прийде Він, Дух Истини, то поставить вас на всяку істину... Він прославить Мене, бо від Мого візьме і возвістить вам» (Ін. 16:5–7, 13–14). Тому в богослужінні свята звучить і тема Зішестя Святого Духа: «Вознісѣ єси во славу хрѣте єже нашѣ, радостѣ сотворивъ ученикомъ ѡбѣтваніемъ ст҃аго д҃ха», «Гд҃ъ вознісѣ на нѣба, да послѣтъ оутѣшитѣлѣ мїръ», «ѡплнѣ акъ вѣдѣша тѣ, на ѡблацѣхъ возносима... рыдающе глаголахъ: вѣко не ѡстанѣ насѣ смѣхъ... но посли ѡкоже ѡбѣщѣлѣ єси намъ, прѣст҃аго тѣкогѣ д҃ха».

Вознесіння Господнє є своєрідним переходом від нашого світу до світу вишнього, небесного. Проте цей перехід Церква осмислює не як абстрагування від земного чи звільнення від нього, а як возз'єднання двох світів. Про це говорить нам кондак свята: «ѡже на землѣ соединѣвъ нѣбнымъ, вознісѣ єси во славу хрѣте єже нашѣ, никакоже ѡбѣщѣлѣ, но прѣбывѣлѣ неѡтѣпный, и копѣлѣ лѣблѣющимъ тѣ: ѡзъ єсѣмъ съ вѣмнѣ». Господь возноситься на небо зі Своєю людською плоттю, і в Його Іпостасі все людське єство возноситься до престолу Отця Небесного. Христос став новим Адамом, і як гріхопадіння пралюдини увійшло в людську приро-

ду і відобразилося у всіх нас, нащадках Адамових, так і тепер у новому Адамі людство сидить по праву руку від Отця і бачить свого Владику і Творця. Для всіх нас Вознесіння Христове прокладає шлях на небо, де Господь відчиняє нам райські двері і запрошує нас на свято віри.

Звичайно, це не просто «зміна статусу» людини, а процес і результат перетворень у самій її природі. Плоть Адамова, що стала вразливою, тлінною та смертною, може і повинна відновити свою первозданну славу. Шлях такого оновлення відкривається перед нами у Священному Писанні, що є словом Божим. Тому перед Своїм Вознесінням Господь і посилає учнів проповідувати Євангеліє. Це проповідь істинної віри, шляхів до неї і життя в ній.

Якою ж є ця істинна віра? Що проповідували апостоли? Про це і самі вони чимало написали у книгах Нового Завіту, і їхні наступники — мужі апостольські та святі отці — сказали безліч проповідей і написали тисячі книг, намагаючись розкрити перед людьми усього світу суть апостольської проповіді. Цей процес триває і донині. Невпинно зростає число різноманітних коментарів та тлумачень, множаться витончені та громіздкі схеми та гіпотези, ретельно вивчаються різночитання у давніх рукописах... Література, присвячена цим питанням, видається і перевидається такими тиражами, що стають актуальними слова Іоанна Богослова: якщо про все детально писати, то сам світ не вмістить написаних книг (Ін. 21:25).

Проте якщо виразити суть апостольської проповіді одним реченням, це буде слово апостола Павла: «Ми проповідуємо Христа розп'ятого» (1Кор. 1:23). Наш Бог є любов (Ін. 4:16), а символом нашої віри є хрест, на якому заради нас розп'ятий був Господь. Він є найвищим вираженням любові Бога до Свого творіння, як про це говорить Іоанн Богослов: «так полюбив Бог світ, що

віддав Сина Свого Єдинородного, щоб усякий віруючий у Нього не загинув, а мав життя вічне» (Ін. 3:16). Любов Божа є основою світового буття і запорукою нашого спасіння.

Однак щоб мати життя вічне, щоб увійти в нього оновленою, людина має не просто усвідомлювати цю любов та пасивно споглядати її вираження на хресті. Апостол Павел закликає християн наслідувати Бога (Еф. 5:1). Повніше цю ідею розкриває Іоанн Богослов, передаючи слова Господа під час прощальної бесіди з учнями: «Я Лоза, а ви гілки» (Ін. 15:5). Цей образ пояснює, що потрібне саме життя в органічній єдності з Тим, Хто Своїми стражданнями на Голгофі дарує нам вічне блаженство, з Тим, Чийми ранами зіцлюється людська природа. Просте наслідування чи уподібнення без такої єдності є недостатнім, та по суті і неможливим: «Як гілка не може приносити плода сама по собі, якщо не буде на лозі: так і ви, якщо не будете в Мені» (Ін. 15:3). Плоди є наслідком і водночас свідченням того, що гілка перебуває в єдності з лозою, що в ній течуть життєдайні соки. Коли ж гілка втрачає зв'язок з лозою, вона перестає плодоносити і засихає. Такі гілки збирають і кидають у вогонь (Ін. 15:6).

«Перебувайте в любові Моїй. Якщо заповіді Мої будете виконувати, перебуватимете в любові Моїй» (Ін. 15:9–10), — говорить Господь. І ми бачимо, як після Вознесіння Христа ця заповідь виконується: апостоли, повернувшись з гори Єлеонської, «однодушно перебували в молитві та молінні» (Діян. 1:14). Така любов та єдність готувала учнів Спасителя до дня Зішестя Святого Духа, котрий став днем заснування Церкви. Саме за такої умови діяла благодать Святого Духа, так що апостоли могли проповідувати різними мовами, яких до того не знали, і звершувати чудеса. Уже після першої проповіді три тисячі людей увірували у Христа (Діян. 2:41), а незабаром приєдналися ще п'ять тисяч (Діян. 4:4). І у цієї великої кількості людей, як свідчить євангеліст Лука, «було одне серце і одна душа» (Діян. 4:32).

Любов та єдність і донині залишаються законом церковного життя. У храмі ми перебуваємо в молитовній єдності. Причащаючись Тіла і Крові Господа, ми з'єднуємося не лише з Господом, але й один з одним. У Таїнстві Євхаристії стаємо частинами Єдиного Тіла Христового, подібно до того, як окремі зерна стали єдиним хлібом. Перш ніж хліб та вино стануть Тілом та Кров'ю Господа, слова Літургії закликають нас: «Вознісѣмъ дог҃а, да єдиноомѣсѣмъ непѣчѣмъ оцѣ, и сна, и ст҃аго д҃ха, тѣмъ єдинообѣщѣмъ, и неразрѣчѣмъ». Після освячення Дарів ми просимо Бога: «Плѣже намъ єдинѣмъ оустѣмъ и єдинѣмъ словѣмъ славити и воспѣвати прѣст҃аго и великолѣпогѣ ѡма тѣбѣ». А причастившись Тіла і Крові Христа, ми прагнемо зберегти цю єдність із Господом та між собою. Ми маємо повертатися із храму додому подібно до апостолів, котрі після Вознесіння повернулися з гори Єлеонської в Єрусалим, щоб однодушно перебувати в молитві і пам'ятати, що Христос з нами в усі дні до кінця віку (Мф. 28:20).

Священник Сергій Антонюк.

К прославлению святителя Илариона (Юшенова)

Совсем скоро, 12 мая, в Полтавском Крестовоздвиженском монастыре милостью Божией должно состояться большое торжество — прославление возглавлявшего в 1887–1904 годах Полтавскую кафедру епископа Илариона (Юшенова). Велики были труды неутомимого святителя по обустройству епархии и просвещению паствы. Не менее великой была и его любовь к людям. Именно любовь уподобляет человека Спасителю, а не имеющий любви — «медь звенящая или кимвал звучащий».

Владыка Иларион исполнил главную заповедь Евангелия. Об этом свидетельствуют как плоды

его жизни, так и ответная любовь пасомых, что ярко видно из речей, сказанных при погребении Владыки в январе 1904 года, и публикаций «Полтавских епархиальных ведомостей» того периода. Думается, для современного читателя эти статьи будут интересны не только изложением его современниками биографических фактов святителя и теплотой чувства к нему, но и уже во многом утраченной традицией высокого пастырского слова. Публикации приводим в правописании, приближенном к современному, с сохранением некоторых орфографических правил того времени и авторских стилистических особенностей.

Запрошуємо на урочисте богослужіння з чином прославлення єпископа Полтавського Іларіона (Юшенова) в лику святих

У Полтавському Хрестовоздвиженському монастирі відбудуться:

11 травня о 17.00 — вечірня з парастасом за єпископом Іларіоном (Юшеновим)

12 травня о 9.00 — Божественна літургія з чином прославлення в лику святих єпископа Іларіона (Юшенова)

Воскресение, 18 января, в 2 часа 15 минут по полудни, после кратковременной болезни, на 80-м году жизни, тихо в Бозе почил Преосвященный Иларион, Епископ Полтавский и Переяславский.

Ровно неделю тому назад у Владыки, после простуды, обнаружились явления гриппа, к которым вскоре присоединились поражения суставов. Владыка проводил бессонные мучительные ночи; стал развиваться общий упадок сил.

С глубокою скорбью встречена была всеми печальная весть о болезни любимого Архипастыря, и теплые искренние молитвы о выздоровлении его вознеслись к Престолу Всевышнего.

16 января во всех приходских и домовых церквях г. Полтавы совершены были молебствия о здравии болящего Преосвященного Илариона. Молились все, не только православные, но и иноверцы: в еврейском училище талмуд-торе совершенно было молебствие и учащимися прочитаны были соответствующие псалмы и молитвы о выздоровлении болящего.

С тревогой прислушивались все к каждой новой вести о ходе болезни. Но появлявшиеся в местной газете бюллетени о состоянии здоровья Преосвященного Илариона были мало утешительны.

17 января у Владыки появилось новое осложнение со стороны правой окологлоточной железы, что ухудшило общее состояние, и положение больного признали врачи безнадежным.

Владыка до последних минут не терял надежды на выздоровление и просил

Памяти в Бозе почившего Преосвященного Илариона, Епископа Полтавского и Переяславского

докторов помочь ему: «мне, говорил он, осталось еще так много дела»...

За несколько дней до кончины Владыка приобщился св. Таин. 18 января после литургии над ним совершено было таинство Елеосвящения. С полным сознанием принял Владыка таинство и трогательно простился с окружающими. Вскоре наступила короткая предсмертная агония, слышались хрипы, потускнел взор и в начале 3-го часа по полудни, испустив последний вздох, он тихо отошел в вечность...

Осиротела паства Полтавская!..

Не стало Архипастыря, который в течение почти двадцати лет управлял епархией, управлял мудро, творя суд и правду, внося начала порядка и законности в течение епархиальных дел и вместе с тем срастворяя их духом отеческой милости и любви.

Не стало Архипастыря, многолетнее и многоплодное служение которого представляет ряд неутомимых трудов и неусыпных забот о благе и преуспевании любимой им паствы Полтавской.

Еще недавно, месяц тому назад, на юбилейном празднике по случаю столетия Полтавской епархии, почивший Архипастырь высказывал желание и в наступающем втором столетии, сколько угодно будет воле Божией, жить среди любимой паствы, в мире, единении и согласии достигать одной общей цели — ее религиозного и нравственного преуспевания.

И вот теперь его уже нет с нами!..

Его — нет!.. Но величавый образ маститого старца, отчески доброго, для всех доступного, ко всем так тепло и участливо относящегося, ласковым обращением и сердечным душевным тоном бесед всех так очаровывающего и пленяющего, — глубоко напечатлелся в наших сердцах и навсегда будет храниться, вместе с благодарною памятью о нем.

Его — нет!.. Но дела рук его, являющие в нем мужа совета и крепости, мужа великого практического организаторского таланта, — всегда пред нами, они переживут нас и возвестят память о нем родам грядущим. Они неизгладимы в целом ряде призванных им к жизни религиозно-просветительных и благотворительных учреждений.

Широкое развитие в пределах Полтавской епархии школ церковно-приходских, как мужских, так и, в особенности, женских, Полтавский Епархиальный Комитет Всероссийского Миссионерского Общества, Полтавский Отдел Императорского Православного Палестинского Общества, Полтавское Отделение Попечительства о слепых, училище для слепых девочек, Полтавское Епархиальное Св.-Макарьевское Братство, Сестричное Братство, Эмеритальная касса для духовенства Полтавской епархии, Полтавский церковно-свечной епархиальный завод, приведение в надлежащий вид исторического поля Полтавской битвы; устройство здесь нового храма, величественного памятника и целой группы церковных школ, постройка нового здания Епархиального женского училища и других духовно-учебных заведений, расширение Полтавского кафедрального собора, капитальный ремонт Крестовой церкви архиерейского дома и т. д. — все это живые свидетели неустанных забот и попечений почившего Архипастыря о благе и преуспевании паствы Полтавской.

Этот длинный, хотя и неполный, перечень благих начинаний и мероприятий почившего Архипастыря, занесенный на скрижали летописи, поставит имя Преосвященного Илариона высоко в ряду двенадцати архипастырей Полтавских минувшего первого столетия епархии.

Он — оставил нас!.. Но наши молитвы идут вслед за ним.

Достаточно было побывать 18 и 19 января в Крестовой церкви архиерейского дома, чтобы видеть, какую дань всеобщей любви, преданности и уважения принесла осиротевшая паства ко гробу своего Архипастыря.

С утра до поздней ночи сплошной вереницей двигались густые толпы народа, окружая гроб почившего. Здесь были богатые и бедные, старые и малые, лица высокого общественного положения и обитатели ночлежных вагонов — Полтавского «дна».

Исчезла разница званий, чинов, состояний и даже вероисповеданий в том общем подъеме и напряжении лучших чувств и внутренних движений сердечных, которое так ярко проявилось у гроба почившего служителя и вестника Евангельского слова истины, правды, мира и любви...

Каждый желал поклониться праху почившего Архипастыря, воздать ему последнее целование и помолиться о нем. Панихиды совершались почти без перерыва, не только днем, но и в течение ночи.

Казалось — один непрерывный молитвенный гимн, звучащий торжественным похоронным аккордом, исходил от тысячи в унисон бьющихся сердец и в фимиаме кадильном возносился к небесам.

Это было зрелище поистине трогательное и умиленное!..

Вознесем же и всегда будем возносить о почившем, дорогом и незабвенном нашем Архипастыре, Преосвященном Епископе Иларионе наши усердные и теплые молитвы!

Принесем наши молитвы и наши слезы — этот лучший венок на его могилу!..

«Полтавские епархиальные ведомости», февраль 1904 г., №4, часть неофициальная.

Святковий Пасхальний концерт у палаці дозволя «Листопад» Полтавська єпархія Української Православної Церкви цього разу провела на третій день Пасхального свята — у Світлий вівторок. Завдання концерту — додати нових барв почуттям співпричетності кожного вірянина перемозі Воскреслого Господа над силами темряви, життя над смертю.

Саме тому, за задумом організаторів, на початку дійства пролунали нахненні рядки з поеми Апухтіна «У Гефсиманському саду». Твір прочитала артистка Полтавської обласної філармонії Катерина Юрченко. Передчуття страждань і хресної смерті, роздуми над гріховністю світу сього... Але понад усе — сподівання на торжество Воскресіння!

Урочисту тональність Пасхальної програми підхопили учасники концерту, нею пройнялися й численні глядачі. Потрапити на концерт міг кожен бажаючий. Запрошення можна було просто взяти при храмі. Такою є принципова позиція єпархії, щоб захід був благодійним. А ще, як підкреслив у своєму вітальному слові Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип, Великодне святкування — це нагода духовно зміцнити людські душі, підтримати одне одного у непростий для України час.

У концерті взяли участь близько 20 колективів. Пасхальними піснеспівами привітали глядачів: хор Свято-Макарієвського кафедрального собору, архієрейський чоловічий ансамбль, хор духовенства Полтавської єпархії (до речі, цей колектив утворився недавно і Великодній виступ у палаці «Листопад» став його дебютом).

Серед приємних відкриттів цьогорічного концерту — і це своїми аплодисментами засвідчили глядачі — пісенне й хореографічне мистецтво самодіяльних колективів Великобагачанського району. Особливо сподобалися публіці піснеспіви у виконанні чоловічого квартету «Берест»

Скибівщанського будинку культури та композиції дитячого танцювального ансамблю «Веселка».

До речі, дитячі колективи завжди серед найбільш очікуваних учасників Різдвяних і Пасхальних концертів. Дзвінки чисті голоси, щирі посмішки, як промінчики надії, осяють людські серця, створюють у глядацькій залі атмосферу тепла і родинності. Таким було враження і від виступу дитячого хору, заснованого при храмі Різдва Пресвятої Богородиці, що у полтавському мікрорайоні Левада. Владика Филип висловив подяку юним артистам і запросив їх і надалі долучатися до святкових заходів.

Як і завжди, своїм мистецтвом порадив глядачів ансамбль православних піснеспівів «Покров» під керівництвом Тетяни Дубової. Старовинний білоруський кант «Три янголи» у виконанні колективу став справжньою родзинкою концерту.

Взагалі цьогорічний концерт відрізнявся жанровим розмаїттям і цікавими знахідками у komponуванні програми. І як завжди, яскравими були виступи професійних виконавців, передусім артистів обласної філармонії, які щороку дружньо підтримують православні заходи. Концертний ансамбль «Чураївна» під керівництвом Лесі Гринчук, солісти філармонії —

народна артистка України Наталія Хоменко, а також Лідія Кретова, протодиякон Олександр Дубовий та інші подарували глядачам хвилини захоплення справжнім мистецтвом.

Фінальним акордом програми стало виконання усіма учасниками «Молитви за Україну» Миколи Лисенка — твору духовно наповненого й життєстверджуючого. Наприкінці свята митрополит Полтавський і Миргородський Филип нагородив архієрейськими грамотами учасників концерту, подякував полтавській міській владі за допомогу в організації заходу і вкотре побажав миру та злагоди українському народу.

Анна Іващенко.

Паломництво

Так близко к Небу, так далеко от земли...

Если долго о чем-то мечтаешь, то мечты рано или поздно сбываются! После посещения Святой Горы Афон полтора года тому назад я мечтал снова пережить те моменты, когда душа отрывается от нашего тленного мира, возносится ввысь и сливается в общей молитве монахов-подвижников. Это неповторимые ощущения, когда ты понимаешь, что находишься так близко к Небу, и так далеко от земли! Святые отцы говорят, что Бог дает человеку ощутить в своем сердце Божественную благодать, а затем отнимает ее, чтобы человек вновь стремился к ней. И вот спустя полтора года Господь снова дал мне, грешному, эту радость!

Той ночью мы присутствовали на всенощном бдении по случаю дня памяти святого Симеона Нового Богослова в Свято-Троицком Ахтырском монастыре. Об этой обители я слышал давно. Поговаривали, что, приходя туда, ты ощущаешь себя на Афоне. Богослужения совершаются по

Афонскому уставу, звучит непривычное для слуха, но располагающее сердце к молитве византийское пение, а игумен (т. е. настоятель) — архимандрит Симеон — сам какое-то время прожил на Афоне, где от старцев перенял опыт исихазма и духовного делания. Удивительные вещи для украинских монастырей. В настоящее время наши обители более походят на трудовые артели, нежели на братства подвижников-исихастов.

И вот мы в Ахтырском монастыре. Не очень больших размеров храм, устроенный согласно афонским правилам, монахи, облаченные в греческие рясы и клобуки, неспешное, но проникающее в самые глубины души византийское пение, игумен в стасидии возле клироса строго контролирует ход богослужения и сам очень красиво и молитвенно, «по-византийски», исполняет многие стихиры и тропари. Словно оживают картинки из когда-то полюбившегося «Древнего патерика» о древних монахах, совершающих

псалмопение. Начинаешь понимать, что внутри тебя поселяются радость и покой, даже в какой-то момент перестаешь молиться, потому что очень явственно начинаешь ощущать присутствие Бога и просто не находишь слов... Не это ли состояние святые отцы называли «созерцанием», когда душа словно замирает и немеет в присутствии Христа?

Признаюсь честно, Великий пост в этом году мне дался сложно. Многое не давало сосредоточиться на молитве и покаянии. Постоянные тревоги о нашей стране, неутешительные новости с войны на Донбассе, смерти некоторых моих друзей в зоне АТО, определенные личные проблемы и материальные трудности... Так или иначе постоянно в мыслях возвращаешься ко всему этому. Как, наверное, и многие соотечественники. Но здесь, в монастыре, ты словно очутился в другом измерении — где нет войны и разрухи, страданий и горя тысяч людей... Вообще нет ничего! Есть только ты и Христос! И при этом ты

не чужд миру. И я понял очень важную вещь: лучшая моя помощь как монаха и священника своему народу и своей стране должна состоять не просто в красивых патристических словах и высказываниях, не в репосте чего-то в сети «ВКонтакте», не участием в каких-то акциях и даже не в оказании гуманитарной помощи (хотя, это, безусловно, очень важно), но в молитве. Молитве здесь и сейчас!

Всенощное бдение началось в 20.00. Погрузившись в молитву, я практически не замечал никакой усталости. В какой-то момент я достал из кармана мобильный телефон и посмотрел на время. К своему удивлению заметил, что уже 01.48! Оказывается, прошло 5 часов!!! И когда они успели пролететь? И уже не просто понимаешь, а опытно знаешь, что действительно бывают моменты, когда время реально останавливается!

Но вот молитвенное собрание окончилось, братия разошлась по келиям, храм опустел... И ты снова возвращаешься в мир. В мир, где

война, горе и страдание. Но теперь ты знаешь, что есть иной мир, куда ты можешь прийти, принеся в своих молитвах эти горе и страдание мира к ногам Христа, и это будет твоей лучшей помощью страждущему миру!

По дороге домой даже подумалось: зачем за тысячи километров ехать на Афон, если, оказывается, в ста километрах от Полтавы есть настоящий Афон? Ведь здесь так близко к Небу, здесь так далеко от земли... Если человек здесь не найдет Бога, не знаю, сможет ли он найти Его еще где-либо...

P.S. Сейчас среди верующих очень популярна книга о преподобном Иосифе Исихасте «Моя жизнь со старцем Иосифом». Так вот на русский язык с греческого ее перевел как раз игумен Свято-Троицкого Ахтырского монастыря архимандрит Симеон (Гагатик). Отец Симеон лично знаком с автором — старцем Ефремом Филофейским, учеником преподобного Иосифа Исихаста.

Р.Б.

Отец Григорий и поруганная святыня

На Радоницу на кладбище села Гоголево на моем приходе мне показали скромную могилку со вросшим в землю ветхим деревянным крестом, на котором значилось: «Шабельник Григорий Васильевич». Местные старожилы рассказали, что он был священником, служил в селе Федоровка Карловского района, а после закрытия там церкви в 1960-х годах доживал свой век в Гоголево, где и был похоронен. В Гоголево он не служил, так как церковь здесь была тоже закрыта, но чтобы как-то сводить концы с концами, нанимался на различные работы, куда всегда приходил в подряснике. Выслушав этот рассказ, мы с певчими, как и годится на Радоницу, трижды пропели у этой могилы «Христос воскрес» и «Вечную память» приснопамятному иерею Григорию да и пошли себе далее «христоваться» с остальными усопшими... Но вопрос в мою голову закрался: что же это был за человек?

Уже на следующий день в Полтаве в архиве епархиального управления я отыскал его личное дело. В документах прочитал следующее: Шабельник Григорий Васильевич родился 20 января 1888 года в селе Гоголево в семье крестьян Василия Ивановича и Агриппины Антоновны Шабельников. Окончил три класса школы села Гоголево и шесть классов школы в местечке Шишаки. После этого пел в церковном хоре. В 1921 году митрополитом Полтавским и Переяславским Григорием (Лисовским) назначен псаломщиком церкви Рождества Пресвятой Богородицы села Гоголево. На этой должности прослужил до 1928 года. Советской властью был репрессирован как «служитель культа». Арестован 23 марта 1928 года и осужден на 10 лет лагерей с поражением в правах на 5 лет. Отбывая наказание, до 1936 года работал на строительстве канала «Москва–Волга», затем до 1957 года — на Кизеловском угольном бассейне в Пермской области. И только 29 июня 1957 года Григорий Васильевич вернулся в родное Гоголево. 1 января 1958 года рукоположен в сан диакона, а 5 января — в сан священника архиепископом Харьковским и Богодуховским Стефаном.

Из послужного списка: 17.01.1958 года — 03.02.1959 года — настоятель Свято-Успенского молитвенного дома села Шушваловка Градижского района Полтавской области; с 03.02.1959 года — настоятель Благовещенской церкви села Федоровка Карловского района Полтавской области.

Весьма добрую характеристику оставил в его личном деле епископ Полтавский и Кременчугский Алий: «Священник Шабельник Григорий Васильевич является достойным носителем священного сана.

Благочестивый, скромный, со благоговением и страхом Божиим совершающий богослужения, заботящийся о благолепии храма. Прихожанами любим и уважаем».

Еще через день я уже мчался в Федоровку, чтобы своими глазами увидеть храм (точнее, то, что от него осталось), в котором служил отец Григорий. Проехав Карловку, свернул на Федоровку... Представьте — трасса, по которой мчатся машины... Возле нее поле, а в нем, на участке, похожем на зеленый остров, в деревьях виднеется старая церковь. По мере приближения к ней все больше и больше поражает ее величие. Удивительно, я вам скажу... При виде этой полуразрушенной святыни сердце кровью обливается. В настоящее время храм находится в плачевном состоянии: нет дверей и окон, металлическая кровля сгнила, однако уникальная кладка купола и алтаря еще хорошо сохранилась, на стенах (за исключением одной из стен колокольни) я нигде не заметил трещин, кое-где видны остатки оригинальной живописи с изображениями святых.

Мне представилось, как на блеск куполов смотрели жители отдаленных сел и хуторов лет сто, а то и более назад. Церковь ведь на возвышенности! Ну, и соответственно голос колоколов было слышно тоже далеко...

В интернете нашел следующую информацию об истории храма: Благовещенская церковь в селе Федоровка построена в 1828 году по заказу графини М. Г. Розумовской. Выполнена в стиле позднего классицизма, крестообразная, однокупольная, за селом возле дороги, ведущей в Карловку. Храм каменный, изначально оштукатуренный, но со временем штукатурка была сбита, фасады покрыты листовым железом и выкрашены. Центральное пространство средокрестия перекрыто полусферическим куполом на цилиндрическом световом барабане, который внешне расчленяется спаренными пилястрами. С трех сторон фасады украшены четырехколонными портиками с треугольными фронтонами, с западной стороны церковь соединяется с двухъярусной колокольней. Первый ярус — квадратный, украшенный спаренными пилястрами и треугольными фронтонами, второй — восьмигранный, был завершен полусферическим куполом.

По свидетельствам старожил, церковь была закрыта для богослужений в середине 1930-х годов. Тогда были демонтированы кресты, колокола отправлены на металлолом, снято внешнюю металлическую обшивку фасадов (хотя в верхней части храма она сохранилась до сих пор, на фото это видно). Некоторые даже пытались приступить к разборке самого здания, но кирпичная кладка оказалась настолько прочной, что от этого пришлось отказаться. Поэтому храм начали использовать в качестве склада для хранения колхозного зерна. Богослужения возобновились в 1942 году, во время немецкой оккупации.

Второй акт закрытия Благовещенской церкви фактически состоялся 21 апреля 1963 года, когда было вывезено храмовое имущество. По свидетельству очевидца тех событий Е. Д. Чурляева, в Карловку забрали большой серебряный крест, древнее Евангелие и пять образов (остальные иконы разошлись среди верующих жителей села). После этого храмовое сооружение осталось без присмотра, чем воспользовались некоторые из местных жителей — были сняты входные двери, сорваны полы и т. п. Некоторое время здание церкви использовалось для хранения зерна, а в 1976 году было преобразовано в хранилище минеральных удобрений. Довершил разрушение пожар, случившийся в результате попадания молнии.

Постановлением Совета Министров СССР от 26.09.1979 года №442 помещение Благовещенской церкви было взято под охрану государства как памятник архитектуры республиканского значения, охранный №1479.

Однако здание до сих пор находится в аварийном состоянии, реставрационные работы не ведутся.

Хочется надеяться и верить, что найдутся неравнодушные к судьбе этой поруганной святыни люди, в храме вновь зазвучат молитвенные песнопения и затеплятся лампады перед святыми образами, а с восстановленной колокольни польется над окрестными селами и хуторами музыка церковных колоколов. Дай Бог!

**Игумен Афанасий (Бедный),
настоятель Николаевского
храма села Гоголево
Шишацкого района.**

Монастирі Полтавщини
приймають паломників

Мгарський монастир

Древня обитель Полтавщини — Спасо-Преображенський Мгарський чоловічий монастир запрошує паломників піднести свої молитви до Господа і Його Пречистої Матері на цьому святому місці, ознайомитися з історією монастиря, дізнатися про життя пов'язаних із ним святих. При обителі діє готель для паломників.

Чекаємо Вас за адресою:

37536 Україна, Полтавська область,
Лубенський район, с. Мгар,
Спасо-Преображенський монастир.
Тел. (05361) 5-48-06.
Електронна адреса:
www.mgarsky-monastery.org

Велико-Будищанський монастир

У с. Писаревщина Диканського району відроджується Велико-Будищанський Свято-Троїцький жіночий монастир. Обитель чекає паломників, які хочуть помолитися й потрудитися во славу Божу й задля відбудови православної святині Полтавщини.

Адреса монастиря:

38522 Україна, Полтавська область,
Диканський район, с. Писаревщина,
вул. Лугова, 6.

Додаткову інформацію можна отримати в єпархіальному управлінні за тел. (0532) 59-59-91.

Тел. монастиря (05351) 9-45-42.

До монастиря можна доїхати автобусами «Полтава–с. Писаревщина», що відправляються від автостанції №3 м. Полтави (поряд з ТЦ «Київ») о 5.50, 8.15, 14.05, 17.30.

Хрестовоздвиженський монастир

Полтавський Хрестовоздвиженський жіночий монастир приймає паломників і людей, які хочуть потрудитися во славу Божу в стінах древньої обителі.

Настоятелька монастиря — ігуменя Сергія (Алексєєнко).

Престольне свято: 27 вересня.

Адреса монастиря:

вул. Свердлова, 2-г, м. Полтава,
36017, Україна.
Тел. (0532) 56-14-68.

«Збудувавши в селі нову церкву, ми згуртуємо людей, і зійде Божа благодать»

За свідченнями соціологів, у наш складний, буремний час серед усіх громадських інститутів люди найбільше довіряють Церкві й священникам. У найсильнішій радості і найчорнішому горі ми поспішаємо до храму Божого за втіхою, розрадою й підтримкою. Колись церква, і не одна, була в кожному селі, на службу щонеділі й щосвята поспішали сім'ями. Як результат: люди боялися гріха й кари Божої, не тримали в душах ненависті й чинили менше зла. Відродити духовне життя вирішила громада села Водяна Балка Диканського району. У її планах — зведення нового храму.

Старожили Водяної Балки ще добре пам'ятають дерев'яну, намолену не одним поколінням вірян Покровську церкву, яка прикрашала центр села. Церква мала цікаву історію: її було зведено 1780 року в суспільних Великих Будищах. Майже через сто літ, у 1874 році, у зв'язку зі скороченням парафій перенесено «в хутори Водяної Балки» (старі люди кажуть, що це була Борисівка). Пошуковцям вдалося знайти запис у «Полтавських єпархіальних відомостях», де вказано: «Села Водяної Балки Покровская церковь деревняная, съ такою же колокольнею, построена въ 1780 г., церковная сторожка, церковная библиотека, церковно-приходская школа помещается въ собственном здании; земли ружной — усадьбой 6 дес. и пахатной 33 дес.; жалования въ год священнику 120 руб., псаломщикамъ 1-му 53 руб., 2-му 36 руб., церковь от Консистории въ 35 верстах.

Прихожанъ 1404 д.м.н и 1387 д.ж.н. На приходе хутора: Кратовый, Горянщина, Горді-

евській, Макаренковий, Яковенщина, Кононенковий, Мороховнечный, Звагольський, Городницький, Харпаковая Балка, Голтва, Илинский и Барабашевый».

Уособленням чесності, порядності й ревного служіння Богові та людям були настоятелі церкви: Григорій Трипольський, у 1898 році на цьому посту його замінив Платон Лободовський. Отець Платон неодноразово був удостоєний церковних нагород за ревну службу, в 1910 році став протоієреєм, з 1911 по 1917 рік був благочинним 6-го округу колишнього Зіньківського повіту.

У лютому 1930 року отця Платона заарештували за звинуваченням в антирадянській агітації. У вину священнику було поставлено те, що він не дозволив почепити на церковну дзвіницю радіоантену. Але це був лише привід. Причина була, звісно ж, у негативному ставленні радянської влади до релігії. Уже зовсім скоро почнеться масове закриття церков.

Відбувши три роки заслання в Архангельській області, отець Платон повернувся до Полтави, де поневірялася його сім'я. Під час німецько-фашистської окупації, коли віряни масово відновлювали закриті радянською владою храми, у 1942 році отець Платон Лободовський ще раз очолив Покровську громаду. На жаль, у 1943 році храм згорів у полум'ї війни. Отець Платон знову повернувся до Полтави, де вже наступного року став священником Спасо-Преображенського кафедрального собору. Помер батюшка в 1956 році, похований на кладовищі біля Хрестовоздвиженського жіночого монастиря. Всі, хто знав отця Платона, згадували його як просту, лагідну, дружелюбну людину. Лише через чотири з половиною десятиліття після смерті висновком прокуратури Полтавської області Платона Костянтиновича Лободовського було реабілітовано.

Хтось скаже або подумає: «Хіба зараз до будівництва? Нам би вижити, кінці з кінцями

звести, війну закінчити...» Але члени організаційного комітету, який утворився нещодавно для втілення в життя цих світлих і добрих намірів, переконані: попри всі негаразди про духовне життя не слід забувати; більше того — саме відродження духовності тільки і є запорукою життя людей у любові. «Спорудивши в селі нову церкву, ми згуртуємо людей, і зійде на нас благодать Божа», — твердять активісти громади.

До складу комітету увійшли Водянобалківський сільський голова Валентин Яковенко, настоятель Свято-Покровської церкви (діє з 2008 року в пристосованому приміщенні) протоієрей Миколай Онищенко, виконавчий директор ПП «Ісіда-Д» Сергій Переверзев, очолив оргкомітет голова фермерського господарства «Трояни» Павло Троян, їм активно допомагає депутат сільської ради Галина Сінельник.

Щочетверга збираються, обговорюють, що зроблено за тиждень. А справа зрушила з місця і набирає обертів. Підрядник — івано-франківська фірма «КарпатиБудКаркас» — виготовила макет будівлі (її площа в реальності становитиме 95 квадратних метрів). «Каркасні конструкції — це дуже прогресивна технологія», — розповідає Павло Троян. — Таке будівництво має безліч переваг, у цьому переконались люди в усьому світі, у тому числі й наші свівітчизники. До того ж увесь пиломатеріал, що використовується при будівництві, — це винятково карпатський ліс (сосна, смерека), екологічність та якість якого не викликає жодних сумнівів. Церква за цією технологією зведена в Гадячі. Красиво, зручно.

Великих зусиль потрібно докласти, аби зібрати необхідну

для будівництва суму — близько 1 мільйона гривень. Наразі зібрано п'яту частину, а щоб розпочати будівництво (воно, за прогнозами, триватиме тричотири місяці), необхідно 60 відсотків від загальної суми. Аби вийти за межі громади (ніде правди діти, село сьогодні бідне, тож зібрати такі гроші не в силі), створили власний сайт — VBalka-zerkva.ucoz.ua, сподіваючись, що з їхніми планами можуть ознайомитися небайдужі люди, яким під силу допомогти селянам у цій богоугодній справі.

Нині вже вирішено земельні питання (територія має належати територіальній громаді), питання перенесення електролінії, водянобалківці подбали про благоустрій ділянки у центрі села поряд з адмінприміщенням сільської ради. Передбачили, де житимуть будівельники, де харчуватимуться. З метою здешевлення будівництва громада планує самотійно, толокою, закласти фундамент. На Благовіщення відбулася сходка жителів села, де серед інших розглядали питання про будівництво церкви...

У дні Пасхальної радості розмова про духовне життя особливо доречна. Тож не сумніваємося в тому, що відгукнуться благодійники і внесуть свою лепту в будівництво церкви у Водяній Балці. На прохання оргкомітету даємо реквізити релігійної Свято-Покровської громади Української Православної Церкви:

код ЄДРПОУ 33709280
АТ «Райффайзен Банк Аваль»,
МФО 380805,
р/р 26005473555.

Час відроджувати минуле, збирати каміння!

Валентина Діденко.

Вічна пам'ять

Почив у Бозі протоієрей Віталій Ковалевський

У понеділок Фоминої седмиці, 20 квітня 2015 року, почив у Бозі протоієрей Віталій Ковалевський — благочинний Карлівського округу Полтавської єпархії Української Православної Церкви, настоятель Свято-Пантелеймонівського храму Карлівки, директор дитячого православного табору «Орлятко», голова єпархіального відділу зі співпраці зі Збройними силами України та іншими військовими формуваннями.

Отець Віталій Васильович Ковалевський народився 29 червня 1954 року в місті Карлівка. Після закінчення Донецького військового училища, будучи військовим, виконував завдання, пов'язані

з вихованням особового складу. У 1993 році вийшов на пенсію. 29 листопада 1998 року Високопреосвященнішим митрополитом Феодосієм (Дикуним-Ваклюком) зведений у священний сан і служив на парафії у Карлівці.

Благословення на священство отець Віталій отримав від схиархімандрита Зосими (Сокура). У сані працював Господеві вісімнадцять років — із шістдесяти прожитих. Натурою був цільною. Ставши слугою престолу Божого, канони служби дотримував свято. Священником був не тільки зовні. Хоча особисті стосунки з Богом — таємниця людини, та щирість віри й молитви від людських очей не сховати. Внутрішньому звучанню душі відповідали й зовнішність. Здалеку піднявся, в якому ходив скрізь, навіть удома, сива борода видавали в ньому батюшку.

А привело до Бога й на служіння Йому в Церкві отця Віталія родинне горе — смерть одного з чотирьох дітей, сина. Через роки подружжя Ковалевських перенесе ще одну втрату — смерть дочки. Перенесе стійко, з покірністю волі Божій і любов'ю.

А любов отця Віталія вилася в усіх оточуючих — добрий погляд зігрівав, теплі слова підбадьорювали, його готовність допомогти зміцнювала й окриляла. І сполучалася любов зі строгістю — найкраще поєднання для роботи на педагогічній ниві. Чи був це дар від Бога, а шкільні вчителі його примітили,

чи таке співзвуччя лагідності з вимогливістю склалося поступово внаслідок здобутого за життя досвіду, — але Господь вів Свого служителя певною стежею: відразу після вручення шкільного атестату випускнику Віталію Ковалевському пропонують залишитися працювати в школі, й він погоджується — викладає уроки співів, малювання, фізкультури. Згодом, коли вже змінить погони на ряс, педагогічне чуття, вміння знайти підхід до дітей, підкріплені пастирською відповідальністю за ближнього, розквітнуть по-новому: спочатку при карлівському храмі великомученика і цілителя Пантелеймона отець Віталій влаштує літній дитячий табір, а потім, з благословення Керуючого єпархією, єпископа Полтавського і Кременчуцького Філіпа (нині митрополит Полтавський і Миргородський), організує дитячий православний літній табір відпочинку «Орлятко» — один з перших православних таборів в Україні. Впродовж дванадцяти років табір на околиці Карлівки завоював неабиякий авторитет серед дітлашні не тільки Полтавщини, а й інших куточків країни.

Серед пасомих отця Віталія, звісно, були не тільки діти. У нього виходило турбуватися про всіх, хто навколо. Трапези для прихожан при Пантелеймонівському храмі, де був батюшка настоятелем, влаштовувалися його стараннями після кожної служби й увійшли в традицію. В церковному будиночку при

храмі постійно жили бездомні, яких намагався священник не тільки обігріти, нагодувати, а й повернути до життя, наставити на істину.

Взагалі слово Боже, проповідь була органічною частиною життя отця Віталія. Де б він не був: на службі в храмі, на погребінні, на зборах військових, у дитячому таборі, на вулиці при випадковій зустрічі, в концертному залі (як два роки тому на концерті Світлани Копилювої) — він завжди вмів знайти потрібні, відповідні обставині слова, що в його устах звучали проповіддю Божого життя. А говорив — як жив: для людей і для Бога.

Завжди поспішав встигнути зробити задумане. А задумів мав попри хвороби чимало. Хотів із приходом почати впорядковувати на кладовищі покинуті могили. Хотів і цього року на повну викласти в організації роботи дитячого табору...

Смерть наступила раптово. Останню Божественну літургію отець Віталій відслужив на Антипасху. Наступного дня, у понеділок Фоминого тижня, відслужив заупокійні відправи на кладовищі — і вдома після трудів спочив у Бозі.

Вічна пам'ять отцю Віталію!

Просимо підносити молитви про упокоєння новопреставленого протоієрея Віталія.

Співробітники Полтавського єпархіального управління.

При єпархіальному відділі благодійності та соціального служіння працює центр «Благо»

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, з 15 жовтня 2012 року при відділі благодійності та соціального служіння Полтавської єпархії Української Православної Церкви діє центр «Благо».

Основні напрямки діяльності:
збір пожертвувачів — одягу, взуття, медикаментів, засобів гігієни тощо;
розподіл гуманітарної допомоги між категоріями громадян, яким потрібна допомога;
надання духовної підтримки;
інша допомога.

Пункти збору та розподілу гуманітарної допомоги організовані в храмі святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23) й у Петропавлівському храмі (м. Полтава, мікрорайон Дублянщина, вул. Низова, 38).

Скриньки з анкетами «Потрібна допомога» та «Хочу допомогти» розміщені за адресами: храм святого апостола Андрія Первозваного (вул. Сінна, 3а); храм святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії (проспект Першотравневий, 23).

Увага! Центр «Благо» має потребу у волонтерах і благодійниках.

Контактні телефони:
(050) 259-40-83 (отець Андрій);
(099) 942-19-98 (Аліна);
(095) 156-62-98(Ольга).

Богослужіння

У храмі Всіх святих землі Полтавської

щосуботи звершується всеношна, яка починається о 17.00, щонеділі — Божественна Літургія о 8.00.

Крім того, відбуваються заняття, організовані при Серафимівському храмі: щосуботи о 13.00 — заняття дитячого хору, щонеділі о 16.00 — недільна дитяча школа, по закінченні вечірнього богослужіння о 18.00 у Серафимівському храмі — заняття для дорослих зі Святого Письма.

Храм знаходиться у цокольному приміщенні управління Полтавської єпархії за адресою: Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-б.

У тимчасовому храмі, що на місці будівництва Андріївської церкви

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у тимчасовому храмі на місці будівництва Свято-Андріївської церкви в Полтаві (вул. Сінна, 3-а) щоденно звершуються богослужіння добового кола: вечірнє богослужіння — о 18.00, Літургія — о 8.00. Запрошуємо всіх бажаючих помолитися на місці будівництва нового православного храму.

Запрошуємо на недільні та святкові богослужіння у храм Архистратига Михаїла у с. Щербанях

Всеношна — о 18.00.

Літургія — о 9.00.

Дістатися до храму можна маршрутним автобусом від зуп. «Центральний ринок» у Полтаві.

Зверніть увагу!

Православний магазин

Для вас широкий асортимент духовної літератури різних напрямків (Святе Письмо та тлумачення, життя та твори святих і подвижників благочестя, духовні поради, питання православної медицини, література для духовенства тощо). Ікони, утвар.

Чекаємо у Полтаві за адресами: вул. Шевченка, 54, (2-й поверх) з 8.00 до 16.00, крім понеділка.

Торговельний центр «Київ» вул. Зіньківська, 6, (3-й поверх, праве крило) з 9.00 до 21.00 без перерви та вихідних.

З благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Проводяться духовно-просвітницькі лекції-бесіди з тем:

- ❖ Старий Завіт,
- ❖ Новий Завіт,
- ❖ Діяння та послання святих апостолів.

Лекції-бесіди проводять священнослужителі та миряни, які мають відповідну освіту.

Заняття відбуваються:

- щочетверга (для всіх бажаючих),
- щонеділі (молодіжне спрямування)

о 19.00 в цокольному приміщенні церковноприходського будинку при Свято-Макаріївському соборі за адресою: м. Полтава, вул. Лялі Убийвовк, 2.

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф. П - 1	Державний комітет зв'язку та інформації України											
	АБОНЕМЕНТ											
	на газету											
	01125											
Відомості Полтавської єпархії			Кількість комплектів			1						
на 2015 рік по місяцях												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Куди												
поштовий індекс												
адреса												
Кому												
ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ												
на газету												
01125												
Відомості Полтавської єпархії			Кількість комплектів			1						
Вартість	передплати											
	переадресування											
на 2015 рік по місяцях												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
поштовий індекс							місто, село					
							область					
код вулиці							район					
буд.			корп.		кв.		вулиця					

Продолжение. Начало в № 2(2012)–7, 9, 11, 12(2013), 1–12(2014), 1, 2(2015).

*Гавриил. Окончание
служения благочинным.
1902–1910 гг.*

Двенадцатилетнее пребывание мое в должности благочинного дало мне возможность хорошо ознакомиться с этой должностью, а также узнать положение духовенства. Относительно того и другого мне хочется сказать несколько слов.

Итак, что же представлял из себя в мое время благочинный?

По Синодальной инструкции, благочинный «избирается и определяется Преосвященным архиереем для сохранения порядка в церкви и исправности в ее служителях на пользу христиан и во славу Божию». Ему поручен надзор за состоянием приходов и за деятельностью и поведением не только духовенства, но и членов его семьи. Он есть посредствующее звено в иерархической лестнице между епархиальным архиереем и Консисторией и подведомственным ему духовенством, обязанное наблюдать за точным и своевременным исполнением всех распоряжений Епархиального начальства. Было время, когда благочинные в жизни духовенства играли огромную роль — без их санкций и разрешения приходской священник буквально не мог ничего сделать, потому их боялись иногда гораздо больше, чем самих архиереев, так как последние были далеко, а благочинный всегда на виду. Это давало повод некоторым благочинным держаться в отношении подведомственного ему духовенства в высшей степени высокомерно и заносчиво. Я сам знал благочинных, которые не пускали дальше своей кухни не только псаломщиков, но даже некоторых священников. И сами архиереи старались поддерживать такой авторитет благочинных, ничего не делая по просьбе духовенства без заверения или засвидетельствования таковых благочинными.

Но времена меняются, а с ними меняются и люди. В мое время трудно уже было представить себе благочинного, который бы принимал священников в своей кухне, да и последние не снесли бы такого унижения. Кроме того, сами Преосвященные перестали придавать решающее значение благочинническим заверениям и аттестациям, и многие священники добивались удовлетворения своих ходатайств без заверения и даже вопреки желанию благочинных. Самый надзор за поведением и жизнью членов священнической семьи, само собою разумеется, была одна фикция. В самом деле, что мог, например, сделать не только благочинный,

но даже и сам архиерей, если бы даже и знал о недостойном или даже соблазнительном поведении членов семьи какого-либо священника? Архиерей еще мог бы отрешить такого священника от должности, а благочинный что? Ровно ничего, разве только донести архиерею. В мое время роль благочинного, кроме наблюдения за состоянием приходских церквей и своевременным исполнением духовенством различных распоряжений Епархиального начальства, сводилась главным образом к сбору денег на разнообразные епархиальные нужды. Благочинный в мое время — это был своего рода мытарь. Не могу сказать, чтобы эта роль была из приятных или легких. Нужды епархии ежегодно прогрессивно увеличивались: например, вместо одного Епархиального женского училища стало два. И то, и другое требовали средств на свое содержание, а доходность церквей, вследствие обеднения приходов и понижения религиозности, также прогрессивно уменьшалась. В высшей степени тяжело и больно было видеть, как некоторые церковные старосты при сдаче церковных отчетов отдавали решительно все деньги, не оставляя в церкви ни одной копейки; другие же для сдачи отчетов прибегали к займам, а иные просто оставались должны до более благоприятного времени, и эта задолженность продолжалась из года в год. Все это в высшей степени неблагоприятно отзывалось на состоянии церквей и церковных построек, которые оставались по много лет без надлежащего ремонта, приходили в ветхость и разрушались, и вызывало ропот и неудовольствие среди прихожан, которые, не будучи посвящены в дело, недоумевали, куда и на какие нужды идут их церковные средства.

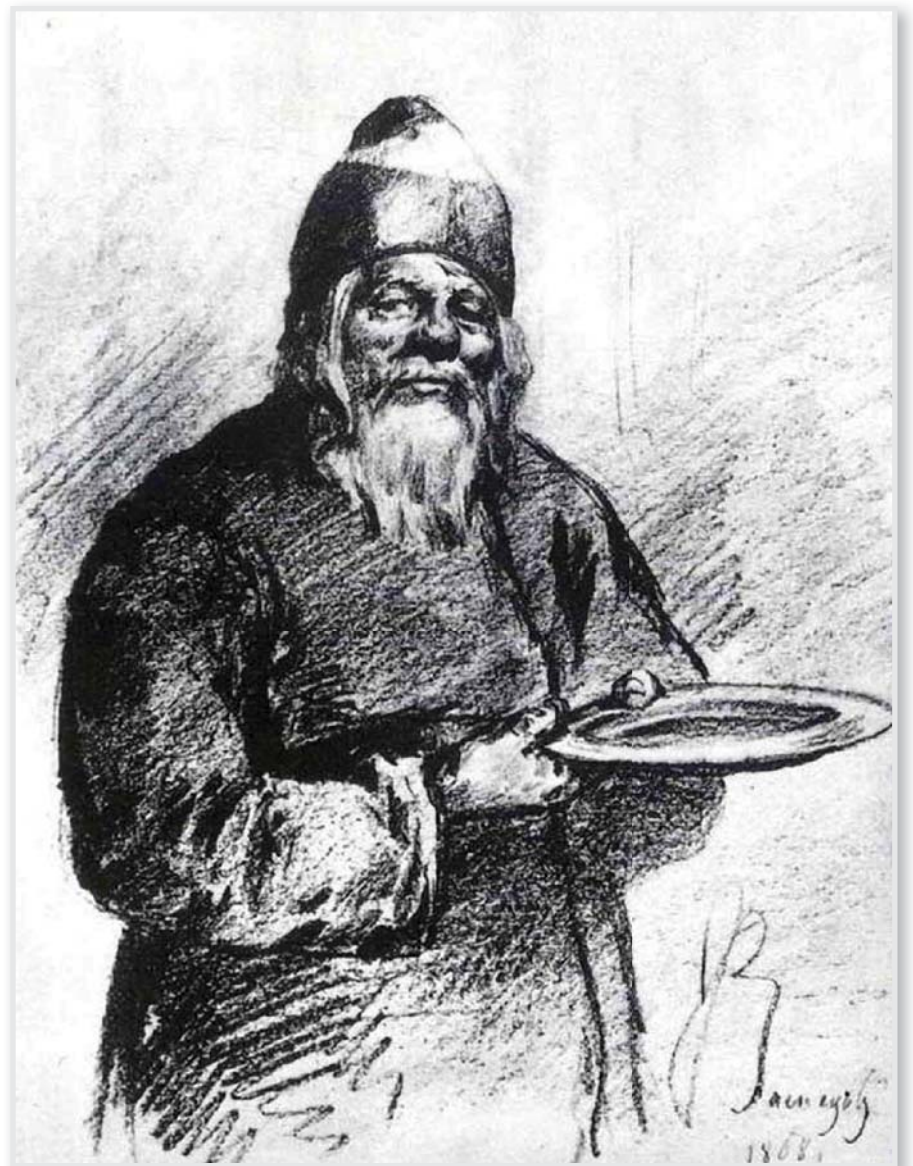
Были случаи в епархии, что церковные старосты категорически отказывались от уплаты каких бы то ни было церковных налогов. Такое ненормальное явление происходило оттого, что эти церковные налоги были распределены неправильно. Главным основанием для суммы налога служило количество прихожан известной церкви, но число прихожан не всегда служило признаком ее благосостояния: были приходы многочисленные, но состоявшие из бедных крестьян, к тому же живущих в отдалении от церкви, по деревням и хуторам; и наоборот, были приходы менее численные, но прихожане более состоятельные. Ненормальность эта сознавалась духовенством, много говорили об этом на епархиальных съездах, немало писалось статей по этому поводу в «Епархиальных Ведомостях»; вся система налогов вообще требовала пересмотра, но ничего в этом отношении не было сделано. Вторым злом были разного рода церковные сборы и подписные листы. На что только не собирали в церквях! И на распространение православия, и на Красный Крест, и на Гроб Господень, и на Святую Землю, и на слепых, и на глухонемых, и на устройство разных церквей, и на голодающих и проч. и проч. В последнее время не было в году почти ни одного большого праздника, ни одного Великопостного воскресенья, чтобы не было какого-либо церковного сбора. Иногда эти сборы ничего общего с церковью не имели. Так, например, в пятую неделю Великого Поста был сбор на борьбу с проституцией, или, как говорили батюшки, в пользу падших женщин. Этим сбором священники были особенно

смущены. Ну как, в самом деле, выступить сельскому священнику с церковного амвона и обратиться к простым сельским крестьянам с словом «пожертвуйте, мол, православные, в пользу таких-то и таких-то несчастных женщин, которых народ презирает и осуждает»? Конечно, все эти сборы были рассчитаны на добровольные пожертвования прихожан, но таких добровольцев не оказывалось. Если же раньше провести сбор, то в церковную кружку уже ничего не попадало, потому что наш простолюдин не любил жертвовать дважды, так что так или иначе все эти сборы отзывались на церковных доходах, а потому делалось проще — бралась из церкви определенная сумма и отсылалась благочинному как сбор.

Так же поступали и с подписными листами, которые во множестве присылались в церкви учебными заведениями и различными благотворительными учреждениями: брался из церковных сумм какой-нибудь рубль или полтинник и расписывался в подписном листе, что Иван пожертвовал 2 коп., Степан — 3 коп., Марья — 1 коп. и т. д. Возникали же эти сборы очень просто: кучка каких-нибудь сердобольных или скучающих дам в Петербурге, преимущественно из высшего круга, задумают учредить какое-либо благотворительное общество, но своих средств-то им жаль, и вот они при протекции добьются согласия Обер-Прокурора Святейшего Синода на производство в церквях особого сбора в какой-либо воскресный или праздничный день — и сбор готов. В последнее время сборов этих было так много, что просто стыдно уже было священнику показываться на амвоне, ибо прихожане уже так и знали, что раз батюшка появился на амвоне, да еще с воззванием в руках, то берись за кошелек.

Трудно, конечно, сказать, к чему повело бы это обирательство церквей, если бы с революцией оно само собой не прекратилось. Я думаю, что в конце концов старосты церковные отказались бы от уплаты каких бы то ни было налогов. Уже в мое время более вдумчивые и рассудительные из старост не могли не обратить внимания на то обстоятельство, что с 1905 года, когда воспитанникам семинарий открыт был доступ во все высшие учебные заведения, число образованных кандидатов священства становилось все меньше и меньше, и некоторые из них мне прямо говорили: «Как же это так, отец благочинный, что мы даем церковные средства на образование будущих священников, а нам в последнее время рукополагают во священники малограмотных диаконов и псаломщиков?» Удивительнее всего было то, что огромное большинство священников не понимало ненормальности такого положения. Иной батюшка, пока его сын учится в духовном училище или семинарии, стонет и ахает, все твердит о скудости своих средств и употребляет все способы, чтобы определить его на церковное или казенное содержание, а когда сын окончил четыре класса семинарии и поступил в университет или ветеринарный институт, смотришь, находит средства давать ему достаточное содержание и очень рад и доволен, что и его сын будет не хуже других. Но такой ненормальный порядок не мог долго продолжаться, рано или поздно народ бы прозрел и церковных средств на воспитание агрономов, ветеринаров и врачей не дал бы.

Продолжение следует.

Виктор Васнецов «Сборщик на храм».

До уваги

Православні табори запрошують дітей на літній відпочинок

З благословення Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського

Влітку в Полтавській єпархії Української Православної Церкви працюватиме православний дитячий табір відпочинку «Псьол» в с. Яреськах Шишацького району.

Контакти:

отець Богдан: тел. 050-857-23-08,
матушка Анна: тел. 099-203-13-45,
Олексій: тел. 099-102-47-48,
Ірина Петрівна: тел. (044) 280-48-59, 098-467-10-42.

I зміна: 8–21 червня

II зміна: 24 червня – 7 липня

III зміна: 10–23 липня

IV зміна: 26 липня – 8 серпня

Запрошуються діти віком **від 7 до 16 років** із православних сімей.

Харчування — чотири рази в день: свіжі овочі й фрукти, молочні, м'ясні й рибні страви у відповідності зі встановленими постами. Кваліфікований персонал, вихователі — професійні педагоги, вожаті — студенти Місіонерської Духовної семінарії (м. Комсомольськ). У таборі постійно перебуває священник.

Організація життя православного табору — у відповідності з церковним укладом: спільні молитви — ранкова й вечірня, до трапези й після трапези; дотримання постів; читання житій святих під час трапези.

Водночас невід'ємною частиною відпочинку в таборі є активні ігри на свіжому повітрі. Протягом зміни проводитимуться спортивні змагання, творчі конкурси та концерти, вікторини, духовні бесіди, інтерактивні ігри для розвитку соціально-психологічних навичок, заняття в різноманітних гуртках, перегляд та обговорення цікавих фільмів духовної тематики. Працюватимуть бібліотека, фонотека. Діти зможуть вивчати основи Православної віри, історію Церкви та національної культури, побувати на богослужінні, приступити до Таїнств Сповіді та Причастя (за бажанням).

Для придбання путівки батькам необхідно подати до Полтавського єпархіального управління: заяву (стандартний бланк) із рекомендацією па-
рафіяльного священика;
копію свідоцтва про народження дитини;
медичну картку встановленого зразка.

З приводу придбання путівок звертайтеся за адресою: **36040, м. Полтава, вул. Героїв Сталінграда, 1-6; тел. (0532) 59-57-61** (Ірина Дмитрівна).

Електронна адреса: pravpoltava@ukr.net
Інтернет-сторінка Полтавської єпархії:
pravoslavie.poltava.ua

**Просимо Ваших пожертв
на організацію літнього відпочинку дітей,
зокрема зі східних регіонів України.**

Реквізити для благодійної допомоги:

Релігійна громада Воскресенського кафедрального собору УПЦ в м. Полтава, розрахунковий рахунок **№ 26004054616894** у філії Полтавського регіонального управління Приватбанку, **МФО 331401, код 26304890.**

**Сердечно дякуємо всім відомим
і невідомим благодійникам!**

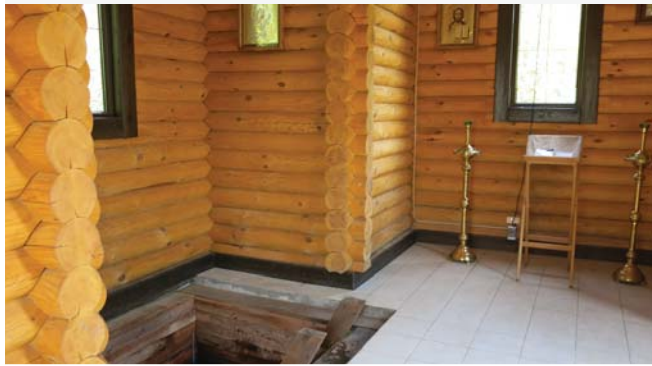
Молебні біля святих джерел на честь Горбанівської ікони Божої Матері

На честь святині землі Полтавської — чудотворного Горбанівського образу Божої Матері — з давніх-давен вшановуються православним народом святі джерела, розташовані в передмісті Полтави. Люди ходять до цих джерел не тільки набрати цілющої води, але й віддати молитовну шану Пресвятій Богородиці. На знак подяки благодійниками відновлено благоустрій навколо святих джерел.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, біля джерел щотижня звершуватимуться молебні.

Біля святого джерела на честь Горбанівської ікони Божої Матері (поруч із Баронівськими ставками) молебен звершуватиметься **щочетверга о 12-й годині** причтом Полтавського Хрестовоздвиженського жіночого монастиря.

Біля святого джерела у селі Горбанівка (територія релігійної громади Різдва Богородиці Української Православної Церкви) молебен звершуватиметься **щосуботи об 11-й годині** причтом Вознесенського храму Полтави.

Духовно-просвітницькі курси в Полтаві

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, обласне відділення Всеукраїнського православного педагогічного товариства проводить духовно-просвітницькі курси для педагогів, вихователів, керівників навчальних закладів та всіх, хто прагне долучити підростаюче покоління до вічних цінностей християнства. На курсах вивчаються Священне Писання, церковна історія, християнська культура, основи літургії.

Заняття відбуваються щосереди о 18.00 в старому корпусі Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (м. Полтава, вул. Остроградського, 2).

Читайте щоп'ятниці «Православний вісник» — додаток до «Відомостей Полтавської єпархії»

Виходить у газеті «Полтавський вісник»:

передплатний індекс —

61582

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.

Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №11359–232ПР від 20.06.2006р.

Передплатний індекс: 01125.

Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-6, м. Полтава, 36040, Україна.

Телефон/факс: +380 (532) 67-57-72.

Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: протоієрей Миколай Довганич, диякон Георгій Лінд.

Листування з читачами ведеться

тільки на сторінках газети.

Автори несуть відповідальність за точність

наведених даних.

Тираж номера: 6000 прим. Замовлення №1553304.

Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст».
69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.